

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam

18. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi január 24

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóval átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

A konverzió finisében

Ismét a konverzió.

Már számon sem tudjuk tartani: harmadszor, negyedszer, vagy talán már ötödször is a konverzió. Ezalkalommal, úgy vélik, hogy ez a „kiadás” végleges lesz és így természetesen az utolsó is.

A konverzióknak vannak ellenségei és vannak barátjai. Ellenség, valamint jóbarát egyaránt elismerik, hogy mindaz, ami e pillanatban történik és ami e pillanatban a konverzió körül csúszosodik ki, voltaképpen maga a „szükséges rossz”. Meg kell csinálni tehát és végérvényesen, mozdíthatatlanul, változhatatlanul kell megcsinálni, mert az egész világ csinálja. Fel kell tételeznünk, hogy az egész világ mégis csak tudja, hogy miért csinálja.

A romániai konverzió tehát nem külön fajta, nem különleges csinálmány és nem extravagancia. El kellett következnie éppen úgy, mint ahogyan végig e világon be kellett következnie a likvidáció rettenetes folyamának is.

Nekünk, magyaroknak, a romániai konverzió ügyében vezető szerepünk van. Mi kezdtük ezt a konverziót. A mi ötletünk volt. Az ötlet nem magából és magától bukkant elő, hanem a viszonyok kényszerűsége hajtotta életre. Azért kezdtük mi, mert a Nagyromániához csatolt erdélyi részek érezték meg először — és szükségszerűen először — a gazdasági nyomás birhatatlan atmoszféráját. Nekünk kellett először feljajdulni, mert bennünket tepert le először a krízis. És az sem véletlen, hogy a Székelyföldnek agyában fogamzott meg a gondolat, mert a többségi nemzet szorító gyűrűjébe zárt székelység még hamarabb megérezte az állampolitika új rendjét, mint az erdélyi magyar és német kisebbségek ahogyan megérezték.

Gyergyószentmiklóson zajlott le az a híres Népgyűlés, amelynek memorandumát dr. Mak-kay Domokos annak idején Bukarestbe vitte. Ez a székely ügyvéd, Gyergyónak volt polgármestere, szóltat fel először emberi hangon a kormány előtt és követelt adósságmérséklést. Dr. Mak-kay Domokost „a konverzió romániai apjának” kell tekinteni, mert az első laza csokrot 6 nyújtotta át Bukarestben és ma már „történelmi tény”, hogy e gyergyói népgyűlés és e memorandum nyomán vetődött fel a mi kormányunkban is a háborús évek bünei- nek likvidálási gondolata.

Immár negyedszer keresik az utat, amelyet a gyergyói jaj mutatott annak idején. Mikor ez a jaj először sivitott, társadalom felforgatónak nevezték mindazokat, akik a konverziót hangoosan kimondani merték. Ma odahigadt a hangulat, hogy politikus, publicista, jogtudós és minden rendű-rangu elme a negyedik és végleges tervezet kiigazításán izzad. Ebben a nagy munkában, ebben az utolsó kísérletben veszünk mi is részt, amikor ma utat indítjuk az utolsó tervezet iránymutató okfejtését.

Ezt az utolsó nagy iramot, szerintünk, nem vezetheti le más, mint aki indította és ezért harangozzuk be e helyen és ünnepélyesen, hogy a konverzió finisében a konverzió atyjához fordultunk. Mondja el Mak-kay Domokos dr. a maga mélyenszántó, logikus és ma kezdődő cikksorozatában, hogy mivé kell most, a célnál, fejlődni annak a gyergyói jajnak, amely immár 3 éve utat keres és e percen érkezett el oda, hogy a megoldás aratásának eredményéig szélesüljön.

Ha magyar gondolatban fogant és magyar szóval kereszteltetett a konverzió, jogunk van a beérkezés pillanatában is elmondani a magyar gazdasági rétegek utrautalóját.

A célszalag-tépes öröme is számot tartunk, ha már a vajadás kinjait — akárvanemakarva — végig elszenvadtuk

Megkezdődött a kisantant-konferencia, amely

Kimondja a Szovjet diplomáciai elismerését

Már januárban aláírják a Balkán-paktumot, amelyből azonban Bulgária kimarad

Borzalmas vasuti merénylet zavarta meg a zágrábi tanácskozásokat

Zágráb, január 23.

A három kisantantállam külügyminisztereinek értekezlete Zágrábban hétfőn délelőtti 10 órakor kezdődött meg. — Az újabb programkitűzéshez képest azonban a konferencia megkezdése egy napi késedelmet szenvedett, mert szombaton estére sem Titulescu, sem Benes nem érkezett meg Zágrábba, hanem csak vasárnap este, tehát kerek 24 órás késéssel.

A hétfő délelőtti tárgyalások után Jef-tics szerb külügyminiszter ebédet adott a konferencia résztvevői számára. A délután folyamán a három külügyminiszter Belgrádba utazik s megérkezésük után azonnal kihallgatáson jelenik meg Sándor szerb királynál.

Már januárban aláírják a Balkán-paktumot?

A kisantant Zágrábban megkezdett értekezletével összefüggésben az athéni lapok azt az értesüléseket közlik, hogy amennyiben a balkáni államok szövetségét sikerül nyélbe ütni, úgy az erre vonatkozó egyezményt a szerb, görög és török meghatalmazottak január végén írják alá.

Ebből a híradásból az derül ki, hogy Bulgária, amely a területi kérdéseket egyáltalán nem kapcsolta ki a Balkán-paktum megkötésére irányuló tárgyalásokból, ebben az új érdekszövetségben nem vesz részt.

KINOS BOTRÁNY A BOLGÁR PEN-CLUB ULÉSÉN

Vasárnap ünnepelte a bolgár Pen-Club elnökeinek, Balabanoffnak 35 éves írói jubileumát. Az ünnepség színhelye a szófiai nemzeti színház volt, ahol maga Boris király is megjelent. Musanoff miniszterelnök és Cyrill nagyherceg, a diplomáciai kar kíséretében.

A lelkes ünnepség során macedon ki-küldötték is üdvözlő beszédet tartottak s annak során a revízió pégrehajlását és a Bulgáriától elszakított területek visszacsatolását követelték. Az egyik ilyen éles-hangu szónoklat közben Románia és Jugoszlávia jelenlévő szófiai követei fel-

ELŐTÉRBE AZ OSZTRÁK KÉRDÉS

A zágrábi tanácskozás eredményéről e sorok megírásáig hivatalos jelentést nem adtak ki. A távirati jelentések azonban újból hangsúlyozzák, hogy az értekezlet a legnagyobb valószínűség szerint kimondja a Szovjet diplomáciai elismerését. Fontos tárgypont lesz a konferencia programján az osztrák kérdés is, amelynek elbírálásában Benes és Jef-tics között nézeteltérések merültek fel.

Természetesen szóba kerül a Balkán-paktum ügye is. Ebben a kérdésben várják Maximosz görög külügyminiszter érkezését. A legújabb jelentés azonban azt közli, hogy Maximosz a zágrábi értekezleten kialakult döntéstől teszi függővé odautazását.

BORZALMAS BOMBAMERÉNYLET EGY HORVÁT ÁLLOMÁSON

A horvátországi Krsko-Berenice állomáson röviddel a Berlin-Bécs-Zágrábi nemzetközi gyorsvonat beérkezése után az egyik másodosztályú kocsiban hatalmas bombarobbanás történt. Ismeretlen tettesek valószínűleg időregyújtó szerkezettel ellátott pokolgépet helyeztek el az egyik fülkében, amely éppen az állomásra való beérkezés után robbantotta fel a bombát.

A robbanás irtózatossága az egész kocsit pozdorjává zúzta és a romokat felgyújtotta. A tűz a szomszédos kocsikra is áttért. A tönkrement kocsik romjai alól Stricj János dr. bécsi orvos és egy másik utas holttestét teljesen elszennedve húzták ki. A kocsiban többi utasai is többnyire súlyos sérülésekkel uszták meg a borzalmas robbanást, mert annak ereje kidobta őket a kocsik romjaiból s így szenvedtek sérüléseket. A sebesültek pontos számát a jelentés nem közli.

A merénylet híre az egész országban rövidesen elterjedt és a belgrádi lapok délelőtti számai már be is számoltak arról. Belgrádban különben a robbanást politikai merényletnek tekintik mert nem tartják véletlnek.

A BELGRÁDI SAJTÓ

A sajtó természetesen nagy figyelmet szentel a zágrábi tárgyalásoknak. A lapvélemények közül a legnagyobb figyelmet a belgrádi Politika című napilap cikke érdemli meg, amely a következőket szögezi le:

— A három kisantantállam külügyminisztere minden olyan reformot visszautasít, amely gyengítené a kisállamok helyzetét a nagyhatalmakkal szemben, mert Európa békéjét csak a legteljesebb egyenjogúság óhatja meg.

A balkáni Locarno tervével kapcsolatban a Politika úgy tudja, hogy Benes ebben a kérdésben teljesen szabad kezét biztosít balkáni kollégáinak, azaz Titulescunak és Jef-ticsnek.

hanem előre megfontolt szándékkal elkövetett merényletnek, amelyet éppen a délelőtti 10 órakor megkezdett kisantant konferenciára való tekintettel hajtottak végre.

A SZERBEK MEGINT BEKÖLNEK

A londoni Daily Mail című napilap legfrissebb száma, belgrádi jelentés alapján, közli Sándor szerb királynak azt a nyilatkozatát, amely szerint a jugoszláv kormány átszervezése során horvát politikusokat is meggyernek a kormányzat számára. Az angol lap szerint a jugoszláv uralom ezzel is békességet akar teremteni az elégedetlen horvátok és a szerbek között.

Más kérdés azonban az, hogy az annyiszor csatlakozott horvátok elfogadják-e évtizedes sérelmeik kárpótlása fejében ezt a megoldást.

BENES TALÁLKOZIK DOLLFUSSAL

Benes csehszlovák külügyminiszternek eredetileg az volt a programja, hogy a zágrábi és belgrádi tanácskozások lezárása után Szófiába utazik és tárgyalásokat folytat a bolgár kormány mértékadó tagjaival. Odautazása minden bizonnyal a készülő Balkán-paktum ügyével lett volna kapcsolatban. Az újabb jelentések azonban arról számolnak be, hogy Benes mégsem utazik Szófiába, hanem Belgrádból Ausztriába látogat, ahol Dollfuss kan-cellárral folytat igen fontos tárgyalásokat. A két államférfi találkozásának színhelye azonban nem Bécs lesz, hanem valamelyik kisebb osztrák város.

Tessék kívágni és eltenni!

12. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári

regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934. január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben:** a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); **Brassóban:** a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol:** a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Ezer gazdátlan „kisértet-hajó” bolyong a tengeren

Newyork, január 23.

A hajózási központi hivatal elhatározta, hogy a végére jár azoknak a többé-kevésbé félelmetes történeteknek, amelyek kisértetűs hajókról szólnak és sokszor azt is el akarják hitetni, hogy a bolygó hollandi nem legendás, hanem élő alak volt és hogy hajója még mindig ott hanyódik az óceánon, hogy romlást hozzon azokra a hajókra, amelyekkel találkozik.

A hajózási hivatal erre azért határozta el magát, mert akadnak a lapok szerkesztőjéhez beküldött levelek, amelyeknek írói azt követelték, hogy hagyjanak végre fel a tengeri mumusok hírének terjesztésével, ne meséljenek tovább sóhajokról, amelyek éjszakánként a hajók utasait felriasztják.

A hajózási hivatal kutatásainak az a meglepő eredménye lett, hogy körülbelül

ezer hanyódó hajóroncsot sikerült felfedezni azon aránylag nem is nagy területen, amelyre a razzia irányult. Megállapították, hogy a roncsok közül nem is egy elég szilárd és legénység nélkül is esztendőig bolyonghat, ha jégheggyel nem találkozik. Az egyik amerikai kisebb hajóról a fedélzeten talált adatok alapján megállapítható volt, hogy a legénység nem kevesebb, mint harminc év előtt hagyta el és azóta nem is igen rongálódott. Ez a roncs nem egyszer szerepel azokban a történetekben, amelyek ilyen találkozásokról szólnak. A hivatalos megállapítás szerint az elbeszéléseknek rendszerint valami igaz magvuk lehet és csak azért tűnnek fel hihetetlennek, mert a tengerészek ismert fantáziája szépen kiszínezi a tényeket.

THERMOGÈNE
meleget fejleszt és leküzd a
köhögést, légcsőhurutot, grippeket, a
reumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a vatta feszesen a bőrön feküdjék. Erősebb és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel megnedvesíteni.

Veszerképviselet: **L. DILLAN**
Bukarest, str. Pitar Mos, 4

A világ összes gyógyszeráraitól és droguériáitól kapható.

Éhező tanítók, egyesüljete!

Az országos román tanítóegyesület elnöke kisebbségi kollegáihoz**Beszélgetés Tonival, a kormánybuktató néptanítóval**

Bukarest, január 23.

Világszerte hatalmas hiánnyal küzdenek az állami költségvetések. De a réseket be kell tölni. És a kincstár ezermesterei megtalálják a módját. Megszorítják az adóprést és a legesekélyebbre szállítják a népjóléti kiadásokat.

A közoktatásügyi költségvetés évről-évre párhuzamosan csökken a rendőrségi és hadügyi kiadások emelkedésével. Ez történik a liberális, demokrata és parlamentáris országokban is. De persze összehasonlíthatatlanul fokozottabb mértékben azokban az államokban, ahol valamilyen burkolt diktatúra vagy pedig a nyílt fasizmus akármilyen formája uralkodik.

És mégis a közoktatás mártírjai között rengetegen a fascizmusban látják a

gazdasági válsággal párhuzamos kulturális válságból való kivezető utat. Nálunk Romániában sem maradtak tétlenek a tanítók, közép- és főiskolai tanárok. Hatalmas megmozdulásaik voltak, amelyekből néhányszor viszhangzott az utca és a politikai élet.

Nemrég mutattuk be a B. L. hasábjain Fortu tanárt, aki annakidején bűnbölg hanggal tolmácsolta a tanári kar szenvedéseit kissé megrázkódtatta az akkori kormány helyzetét. De elmámorosodva a visszhangtól, nem akart többé szürke közkatona lenni kartársai kenyérfrontján: politikai pártot alakított szélső nemzeti nacionalista programmal.

Most bemutatjuk a népoktatás igazi napszámóinak vezérét, Toni V. D. tanítót.

— A jóakaratan nem kételkedem, de lehet, hogy nem segítenek nekik eléggé. Külön ingyenes tanfolyamokkal, kirándulásokkal és hasonló eszközökkel közelebb kellene őket hozni.

— Valamit az egyesület tevékenységéről.

— Egyesületünknek ma már 40.000 tagja van. Ilyen hatalmas taglétszámmal és szolidáris fellépéssel elérhetjük és el is fogjuk érni, hogy ne lehessen semmilyen reformot vagy intézkedést keresztül vinni az elemi oktatás terén a tanítók véleményének megkérdezése nélkül!

— Mi a véleménye a tanítók politikai állásfoglalásáról?

— Talán azt kellene mondanom, hogy a tanító éljen hivatásának és ne politizáljon. Hát az én meggyőződésöm ellenkezőleg az, hogy a tanító, mint népeve-

lő nem vonhatja ki magát a politikai életből. Sőt politikai tevékenységet kell kifejtene. De ez korántsem jelenti azt, hogy a tanító valamilyen politikai akkulat szolgálatába álljon. Az ő feladata felébreszteni, ébrentartani és nevelni a nép politikai öntudatát. A tanító nem lehet valamilyen importált, idegen politikai eszme propagálója. Nem szórhat gyűlöletet, nem segítheti elő a gyengék elnyomását és a népnek szabadságától való megfosztását. A tanítónak az iskolán kívül is nevelő szerepe jut: felvilágosítani a tömeget a közérdekről és a közügyekről.

Igy beszél 40.000 román tanító vezetője.

És a legnagyobb tanítómester, a történelem halad tovább. Egyelőre sajnos, a gyűlölet és elnyomás jegyében.

Huszár Emil

— Ideges embereknek és lelki betegeknek az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres belvitelét, jó emésztést és elegendő étvágyteret teremt Világhírű ideggyógyorvos véleménye alapján a „Ferenc József” viz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható

Aki megbuktatta a Jorga-kormányt

Toni mint a romániai tanítók országos egyesületének elnöke, már tekintélyes multra nézhet vissza.

És ebben van egy nagyon fontos, ugyancsak történelmi állomás. Ő rántotta le Románia legnagyobb bölcseit, Jorga Miklós egyetemi tanárt a kormányról. Az 1932-es országos tanítókongresszus, amely szembeszállt Jorga közoktatásügyi miniszterrel, volt a kezdete annak a lavínának, amely elsodorta a „szakértők” kormányát.

Ez is mennyire bizonyítja a történelmi fejlődés gazdasági tényezőktől meghatározott törvényszerűségét, amelyet nem változtathatja meg a legbecsületesebb szándéku diktátor sem.

Jorgáért rajongtak az ország diákjai, tanítói és tanárai. És mégis ezekkel volt a legtöbb kellemetlensége Jorga kormányának. Pont az ő kormányzása és az ő közoktatásügyi minisztersége alatt sértek meg legjobban az iskola érdekeit. Pedig nem lehet róla feltételezni, hogy rosszakaratu lett volna kartársaival szemben. És betetőzésül pont ezek ásták meg a szobatudós Jorga uralmának sirját.

Toni nem követte Fortu példáját. Nem alakított politikai pártot, hanem...

De szólaljon meg ő maga: — A romániai elemi oktatás nem felel meg a követelményeknek. Nem valósították meg azt, amit programba írtak és

amit okvetlenül meg kellett volna valószínűsíteni. Az utolsó években egyáltalán nem alkalmazták az iskoláztatási kötelezettség törvényét. Aztán a pártpolitika, ami befészkelődött az iskolába. Mindez az elemi iskolák elnéptelenedéséhez vezetett. És az analfabetizmus elleni harcunk sikertelenségéhez.

— Gondolja Ön, hogy törvénnyel lehet a gyerekeket iskolába kényszeríteni?

— Semmi esetre. A legnagyobb baj az, hogy az állam nem áldoz a szegénygyerekek iskoláztatására. Ehhez nemcsak a tanítás ingyenessége, hanem a szegény tanulók felszolgálása is szükséges a helyes szociálpolitika alkalmazásával. Az államnak sürgős kötelessége minden szülőnek lehetővé tenni, hogy gyerekeit iskolába küldhesse.

— És a tanítók?

— A mai helyzetük lehetetlen. Éhesen és rongyosan nem lehet kulturmunkát végezni. Az államnak alattvalóival szembeni kötelessége olyan tanítókat állítani rendelkezésükre, akik minden idejükkel és teljes erejükkel a népoktatásnak szentelhetik. Ez csak úgy érhető el, ha biztosítják tisztességes megélhetésüket. Ezenkívül fejleszteni kell tudásukat teljes ingyenes tanfolyamok tartásával és hasonló eszközökkel, amelyek ne jelentenek üzletet a tanítók bőrében.

nitók viszonyáról.

— Kollégáimmal együtt minél szorosabb együttműködést óhajtok az ország összes tanítói között nemzeti és vallási különbség nélkül. Csak egyesült erővel emelhetjük az ország összlakosságát egy magasabb kultúrfokra. És csak úgy vívhatjuk ki közös jogainkat. Ekkor mindkét részből feltétlenül bizalom szükséges. Azonkívül megkívánhatjuk kisebbségi kollégáinktól, hogy lelkesedéssel tökéletesen megtanulják nyelvünket, megismerjék irodalmunkat és a román nép lelkét.

— Gondolja, hogy nincs meg bennünk az akarat?

Jönnek azért vigasztaló jelenségek is!

Emléktáblával jelölik meg Bartók Béla nagyszentmiklósi szülőházát

Két román zeneszerző kitartó harca a magyar Bartók muzsikájáért

Temesvár, január 23.

Az impériumváltozás első éveiben került Temesvárra Radu Urletianu, a bukaresti opera volt igazgatója a román zenei élet egyik kitűnője. Ugyancsak új-jateremtette a Bánság zenei életét, megszervezte a filharmónikus zenekart és ebben a munkásságában mindvégig a legteljesebben átértette a magyar zenei kultúra jelentőségét. Csak művészi szempontjai voltak és ezeket a szempontokat nem tudta semmiféle elvakult támadás elhomályosítani. A temesvári filharmónikus zenekar programjára legutóbb kitűzte Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus-át. Természetes, hogy abban a pillanatban, amikor megjelentek a plakátok Kodály Zoltánnal és Psalmus Hungaricussal, megindultak a támadások, amelyek ebben a művészi eseményben fondorlatos irreverenciát izgatást véltek felismerni. Urletianu törhetetlen hittel állott heteken keresztül a támadások pergőtüzeiben, okos, fölényes válaszokkal intézte el azokat, a kik úgy hitték, meg tudják akadályozni kitűzött programja keresztülvitelében. Sőt: a Psalmus Hungaricus temesvári és aradi előadását azzal tette ünnepélyesebbé, hogy mindkét előadásra Kodály Zoltánt is meghívta.

Urletianu Radu és Sabin Dragoi a kitűnő román zeneszerző most ismét olyan ünnepséget készítenek elő, amely nagyon közelről érint bennünket. Bartók Béla ne-

ve már régen és nagyon megbecsült román zeneszerző és zeneirodalmi körökben. A román népdalköltészet terén végzett uttörő munkásságának elismerésül a Román Akadémia beválasztotta tagjai sorába is.

Bartók Béla bánsági születési, Nagyszentmiklóson született, ahol az édesapja a gazdasági iskola igazgatója volt. Ennek a szeretetnek és megbecsülésnek újabb bizonyítására Urletianu és Dragoi terve: emléktáblával jelölik meg Bartók Béla nagyszentmiklósi szülőházát.

Február 25-én tervezik, nagy ünnepség keretében az emléktábla leleplezését, amely nemcsak Bartók Béla halhatatlan érdemeit fogja dicsérni, hanem a két kitűnő román zeneszerzőt is, akik minden akadályon keresztül megvalósították ezt a tervet.

Segyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

VILÁGPOLITIKA

A csendes diplomácia sikerei

A párhuzamot már jónéhányszor megvontuk a francia és az olasz, a francia és a német külpolitika között. A francia külpolitika csendben dolgozik, az olasz rakétázik, a német bombaszozik és járátja a száját. Vegyük csak három politikai ténykedés legeseményesebb idejét, az elmúlt esztendő példának, mit végzett az egyik és mit végzett, vagy nem végzett a másik kettő. A német nagyhang és az olasz blöffölés első hónapjaiban voltak naivabak, akik azt hitték, az öblös hang s az ég felé törő színes petárda erő és győzelmet jelent s volt idő, amikor úgy látszott, hogy a kezdeményezés olasz kézbe eszszott, a nagy szemű és nagyhomlokú duce keveri a jövőt és minden ut Rómába vezet. Mi maradt a római fikcióból? Egyetlen darab papirrongy, az úgynevezett négyhatalmi egyezség és sok dugabádólt kísérlet a nagytűdejű hatalom látszatai megmentésére. A végén a kísérletek is csütörtököt mondtak s a látszatok is szétfoszottak, mint a füstkarikák. Az olasz külpolitika nem épp az erő minden hiányán zúzódt szét, hanem azon a belső ellenmondáson, amely a faszizmus alanyi érzelmei és Olaszország tárgyi érdekei között vannak. Érzelmeileg az olasz faszizmus örömmel közeledik a német faszizmushoz, de miután közeledett hozzá, megszólal a feketéig mögött a sacro egoismo s a fájában tisztátalan, színében másodrangunk degradált latin harcos ösztönösen megsejti, hogy a barbainges eszmétárs, aki szemrebbenés nélkül ellopta és német köszöntésnek minősítette a kétezeréves római közfelemelést, a végén kevésbé elméleti népjavak elkobzásánál sem lesz szentimentálisabb. Az olasz külpolitika szívesen segíti az akusztikai hatásokra berendezett német külpolitikát hanggal, — de többel aztán nem. Amikor tényekre kerül sor, ott vannak a megfontolások, a félelmek és féltékenységek; az ellentétek, amelyek a politika realitásában majdnem oly élesek, mint a fajbiológia relativitásában az uralomra termett germán szókék és a pusztulásra ítélt sötétebb déliek ellentétei. A fajbüszkeség emelése és nevelése ama bizonyos porosz militarizmusnak a kardivatra tekintő alkalmazása, amely a Vilmosok korában meg akarta hódítani fél Európát s amely ma is a pángermán fatamorgánát szeretné valósággyá meréveníteni, északi ravaszsággal, békeszavassal és tüzzel-vassal, ágyúval, lángszórával, mérgezőgázokkal és járványterjesztő bacillussokkal. A hivatalos német politika békékalombokat küldöz világra, de a félhivatalos, a pártpolitika az ő magánpapáival, magánfőherjeivel és magánkülügyminisztereivel új expanziót hirdet s nincs a Harmadik Birodalom határai mentén ország, amely felé meg ne lengetnék a hódító rettenetes szabályját. Ahol németek vannak, ott — vérségi jogon akarnak annektálni, ahol, mint Dániában, Hollandiában, Litvániában, csak északi rokonfajták élnek, faji jogon és ahol semmilyen vérségi, vagy rokonsági kötelekek nincsenek, mint például Ukrajnában, ott egy régi pángermán jelszó, a „Drang nach dem Osten” jogán. A harcias jelszavakkal tetetett és véres dicsőséggel itatott német kispolgár agyában már felrajzolódott a jövő Európa térképe s ezen a térképen a német birodalom a La Manche csatornától az Azovi-tengerig, a Beltől a Mont Blancig és a Brenner-hágóig terpeszkedik és Berlin százötven millió embernek parancsol.

A Mon Blanc és a Brenner Olaszországot is érdekelheti és érdekli is s ha Mussolini úgy is tesz néha, mintha támogatná a hitleri terveket, a valóságban, az általa hirdett és dicsőített titkos diplomáciában a tervek ellen dolgozik. Paul Boncour tegnapi kamarai beszédében azt mondta: „Ne felejtsük el, hogy a német hullámok túláradása Olaszországot is fenyegeti.” És ezt Franciaország felelős külpolitikusa már nem is figyelmeztetésként mondta. Rómának, hanem magyarázatul, hogy megérttesse a franciákkal: Ausztria kérdésében a francia—olasz politika egy uton halad s minthogy ez a kérdés a közép-európai egyensúly záróköve s minthogy ezen a ponton nem elég, hogy negatív munkát végez a világ, ellenben az is fontos, hogy Közép-európa újjáépítése a legaktívabb módon meginduljon, ezt a feladatot is közösen kell vállalnia Franciaországnak és Olaszországnak. Róma itt nem hallgathat a húságára, csakis a nemesebb érdekeire és az érdekeire. Egy zavaros és elszegényedett Közép-európában Ausztria hovatovább a kampószerű horgaira kerül és a német hullám, nem is a barna hullám, de a hidegebb és brutálisabb pángermán hullám ott tarajosodik a Brenner körül s a Hitler által feladott Déltől is ellepésel fenyegeti.

A politikában is a realitások győznek: ez a francia külpolitika sikerének titka. A valóság ereje a francia diplomácia tényeit támogatja s a tények valósága nem szorul különösebb zajra, még ha a zaj az éter uralmi korszakában mégolyan mindennapos is. „A mi szavunk, mondta Paul Boncour, talán nem olyan hangos, mint annak a lármás diplomáciának a

Tatarescu átszervezi kormányát

Teodorescu lesz az új ipar- és kereskedelemügyi miniszter
Jorga is új parlamenti rendszert követel

Bukarest, január 23

Az ország közléte vasárnap az orvul meggyilkolt Duca G. Jon volt miniszterelnök emlékének áldozott. A tragikus véget ért államférfi lelkiüdvéért mindegyik gyászistentiszteletet tartottak, a melyeken megjelentek a hatóságok, társadalmi intézmények és egyesületek képviselői, valamint a tanintézetek tanfőnökei és növendékei. A tanintézetekben és egyesületekben előadásokat is tartottak a gyászmisék után Duca életéről és nagy egyéniségéről.

Este fél 10 órai kezdettel Tatarescu miniszterelnök rádiószózatot intézett az ország népéhez. A miniszterelnök első sorban Ducáról emlékezett meg, majd — méltatva érdemeit és politikai hagyatékát — hangoztatta, hogy az ő kormánya is minden tekintetben Duca művét igyekszik folytatni.

— Nem ijeszt meg bennünket a tegnapi gyilkosság és nem befolyásolnak a holnapi fenyegetések — mondotta Tatarescu. Ugy küzdünk, mintha háborúban lennénk. Ha egyikünk elesik, mások lépnek a helyébe. Ezután a miniszterelnök újra ismertetette kormánya bel- és külpolitikai programját, amely azonos Duca célkitűzéseivel s ezután egységre és munkára, rendre és fegyelmre szólította fel az ország lakosságát.

Teodorescu volt vasúti vezérigazgató lesz az ipar- és kereskedelemügyi miniszter

Amint emlékeztet, Tatarescu mindjárt miniszterelnökké történt kinevezése alkalmával át akarta szervezni az előző liberális kormányt, ettől a szándékától azonban egyrészt Duca emléke iránti kegyelethű, másrészt pedig a kormánypárt öregebb és fiatalabb gardájának erősen megnyilvánult ellentételeire való tekintettel, egyelőre elállott. Most aztán a miniszterelnök — úgy látszik — alkalmasnak látja az időt a kormány újjászervezésére. Kíváncssá teszi ezt az is, hogy a kormány a lehető legrovidebb időn belül eredményeket akar felmutatni programja megvalósítása terén. A kormány újjászervezése azonnal veszi kezdetét, hogy Tatarescu miniszterelnök lemond a mai körülmények között igen nagy fontossággal bíró ipar- és kereskedelemügyi tárcaáról, minthogy a miniszterelnöki teendők teljesen lekötik. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium élére — amint a Dimineața értesül — még e hét folyamán minden valószínűség szerint Teodorescu volt vasúti vezérigazgatót nevezik ki, aki most vezetője volt a román küldöttségnek a kisanantant gazdasági bizottságának prágai ülésén. Ilyenformán Tatarescu tárca nélkül marad meg miniszterelnöknek.

Így a kormánynak ezt a kiegészítést követi-e a régebben tervezett átszervezés, amelynek révén a miniszterelnök fiatalabb és tetterősebb embereket akar bevenni a kormányba, még nem tudni. Erre vonatkozólag eddig nincs megbízhatóan tekinthető értesülés.

A KORMÁNY
GAZDASÁGI BIZOTTSÁGA

Hétfőn délután tartotta első ülését Tatarescu miniszterelnök vezetésével a kormány gazdasági bizottsága. A miniszteri bizottság első sorban a Banca Națională-nak a behozatal korlátozására vonatkozó beadványával s ezzel összefüggésben a kontingentálás és a kompenzációs úrcsere kérdésével foglalkozott.

JORGA ÉS AZ ÚJ HELYZET

Jorga professzor, volt miniszterelnök pártja, a nemzeti demokrata párt végrehajtóbizottsága vasárnap tartotta ebben az évben első ülését. Az ülést Jorga nyi-

hangja, amely mostanában, úgy látszik, divatosá kezd válni. De nekünk jogunk van hozzá, hogy hűek maradjunk a mérsékeltbb formákhoz. A francia külügyminiszter finom célzása nyilván nem téveszti el a hatását azoknál sem, akik eddig a nagyhang hívei, vagy hívei voltak. És ha a finansz önmaga nem hat, Boncour a tényeket is felsorakoztatja és ezek a tények a csendben dolgozó francia külpolitika erős pozícióját, helyzeti energiáját és az ezekből folyó állandó sikereit beszél.

totta meg, vázolván a politikai helyzetet. Mindenekelőtt azt indokolta, miért nem vett részt a párt a decemberi választásokon. Szerinte a nemzeti demokrata pártnak nem célja, hogy 2—3 parlamenti mandátummal részt vegyen a parlamenti tülekedésben. Ezután hangoztatta, hogy a párt rendíthetetlenül a monarchia híve, viszont azt tartja kívánatosnak, hogy az uralkodót ne gátolják és befolyásolják megnyilatkozásaiban és cselekedeteiben.

Nagy feltűnést keltett Jorga beszédének az a része, amelyben — akárcsak novemberben Maniu — a törvényhozó szerepek gyökeres reformja mellett tört lándzsát. Ez persze feltételezi az alkotmánymódosítást is. A professor-pártvezér szintén úgy találja, hogy a jelenlegi parlamenti rendszer nem felel meg a mai idők kívánalmainak s ezért meg kell változtatni. A reformot Jorga szerint előbb a szenátuson kellene keresztülvinni.

Suvich elhagyta Bécsset

Bécs, január 23.

Suvich olasz külügyi államtitkár a Dollfussal folytatott megbeszélések befejezése után szombaton visszautazott Rómába és az osztrák határállomásról igen megleghangu üdvözlő- és köszöntővirágot küldött az osztrák kancellárnak.

Azt a hangulatot, amelyet Suvich bécsi látogatása keltett, a Heimwehr vasárnapi gyűlésén Fey alkancellár, állambiztonsági miniszter, nagy beszédben aknáztta ki. Beszédében

azt szögezte le, hogy Suvich bécsi tartózkodását a vörösek általános sztrájkjával szerették volna megzavarni, azonban a megmozdulást könnyűszerrel sikerült megakadályozni.

A terrorcselekményekben beállott néhány napos szünet nem tartott sokáig, mert vasárnap délután a bécsi helyi gázművek egyik műhelyében felrobbant egy dinamitpatron. A robbanás súlyos anyagi károkat okozott, azonban emberélet nem esett áldozatul.

A rendőrség feltételezése szerint a dinamitrobbanás osztrák náci munkája volt.

Meglepő fordulat az alagi rémes férjgyilkosság ügyében

Bűnrészesség gyanúja alatt
letartóztatták Bognárné fiát is

Keresik a férjgyilkos asszony titokzatos szeretőjét

Budapest, január 23

Az alagi borzalmas férjgyilkosság szennyes ügyében újabb fordulat állott be.

A rendőrség vasárnap letartóztatta Bognárné Pista nevű 14 éves fiát is.

A fiu ellen az a vád, hogy tudott arról a gyilkosságról, amelynek apja áldozatul esett. Megállapítást nyert ugyan, hogy a kisfiu flóbert pisztolyával sebezte meg férjét a gyilkos asszony.

A letartóztatott fiu noteszében a következő bejegyzést találták: 5 golyót adtam anyámnak, ebből kettőt apám fejébe lőttem.

A letartóztatott Bognár Pista eleinte tagadott mindent. Aztán megtört és töredelmes vallomást tett.

Emondotta, hogy édesanyja már régóta készült a gyilkosságra. Pár héttel a gyilkosság előtt egy nap Bognárné elküldötte fiát a pincébe, hogy ott kipróbálja, mekkorát szól a fiu fegyvere.

A gyilkosság idején Bognár Pista otthon tartózkodott. A borzalmas vérengzés elkövetése után Bognárné megparancsolta a fiúnak, hogy hallgasson, mert, ha valakinek elmondja anyja tette, akkor őt, Bognár Pistát is, mint bűnrészt felakasztják.

A fiu vallomásából kiderült, hogy Bognárnénak szeretője is volt. Bognár Pista szerint egy férfi járt a házukhoz, aki jóban volt Bognárnéval. A fiu csak annyit tud arról a férfiről, hogy sportnadrágot viselt, de se nevét nem tudja, se közelebbi személyleírást nem tud, vagy nem mer adni róla.

A borzalmas ügy hullámai mind inkább kavarnak. A nyomozás az ismeretlen férfin kívül, most kiterjed Bognárné testvére, Pécsinére is. Pécsiné akkor vált gyanússá, amikor azt vallotta, hogy a fiu a gyilkosság napján és éjjelén nála tartózkodott. Most, hogy a fiu bevallotta, hogy a gyilkosság alkalmával szülei házában volt, Pécsiné vallomása megdőlt.

A csendőrség kihallgatta Pécsinét. Az asszony hosszú és makacs tagadás után csak annyit vallott be, hogy a gyilkos-

ság reggelén testvére házában járt. A belső szobákban egy férfi köhécselesét hallotta, de Bognárné nem engedte be oda őt. Kinn a konyhában beszélgettek több mint egy negyedórát és ezalkalommal Pécsiné semmi zavart vagy idegességet nem vett észre Bognárnén.

Bognár Pistát alagi kihallgatása után Budapestre szállították. Azt a vonatot, amelyen a gyilkos asszony fia utazott, az alagiak kövekkel dobálták meg.

A tüntetők betörték a vonat minden ablakát. A csendőrség 3-at előállított közülök.

A nyomozás nagy erővel folyik. A rendőrség most Bognárné titokzatos szeretőjét keresi.

Megzavarták Kolozsváron
a zsidó sportegyesület bálját

Kolozsvár, január 23

Haggibor sportegyesület szombaton este az iparkamara dísztermében bált rendezett. Éjfél már elmúlt, mikor egyszerre husz diák hatolt be a terembe és inzultálni kezdte a bálozó közönséget. A polgári ruhában szolgálatot teljesítő Drobos Vasile rendőr felszólította a zavartkeltőket, hogy azonnal távozzanak. Azok el is mentek, de körülbelül két óra múlva visszatértek s ezalkalommal olyanformán igyekeztek megzavarni a mulatságot, hogy kövekkel be akarták zúzni a báli terem ablakait. A rendőri azonban ismételtlen megfúszította a rendezvényt.

A diákokat hír szerint a zárórakérdés izgatta fel. Ugyanis nemrég ben a diákok báljánál csak 2 óráig engedélyezték a mulatságot, viszont most a Haggibor báljánál 3 óráig terjedt a záróra. Célzatosság ugyan a hatóságok részéről nem volt a dologban s legfeljebb azért engedélyeztek ezalkalommal egy órával többet, mert az idő téltével jobban lehetett enyhíteni az ostromállapot rendelkezéseiben. A diákokat azonban úgy látszik, az egyórás „mulatási többlet” mérgesítette fel.

Németország bekerítése? Erről Paul Boncour szerint szó sincs. „Mi a békéhez ragaszkodó országokat akarjuk erősíteni...” És... „Franciaországnak a nemzetközi politikában sikerült mindazokat az államokat maga köré egyesítenie, amelyek az egyenlőség és a szabad vita hívei.” Még a százhetvenmillió oroszországi Franciaország mellett van és ez is érdekesdörög, hiszen a német hódítókedv a delorosz mezők felé kacsint és legközelebbi szövetségének a Távolkelet poroszait, a japánokat to-

kinti. Ez a sodródás hozzá a Szovjetet egyro közelebb Európához és a Népszövetséghez is és a francia politika vonala ezuttal is azt jelenti, hogy a Népszövetség alapelveire nézve nem lehet alkudni. Sem úgy, ahogy Berlin akarja, sem úgy, ahogy Róma, csakis úgy, ahogy azok az országok akarják, melyek az egyenlőség és a szabad vita hívei. A francia diplomácia művészete épp az, hogy Franciaország is az egyenlőség és a szabad vita híve maradjon.

GALLIA BRASSÓ

Piața Libertății - Szabadságtér 3 sz.

Minden nap megkapja az összes párisi divatlapokat. Ezek a

DIVATLAPOK

mindenkor rendelkezésére állanak mélyen tisztelt vevőinknek minden vásárlási kötelezettség nélkül.

Negyedmilliárdos per a Rasputin-gyilkosság körül

Ujabb változatok a Juszupov-kastély véres rejtélyéről
Mi az igazság és mit mond az amerikai film

London, január 23.

Tizennyolc esztendeje már, hogy Grigorij Jefimovics Rasputin, a titokzatos fekete cár áldozatul esett ellenfelei sortűzének s a történelmi múltból s a tulvilágról is átnyulik hozzánk Rasputin kísérteties árnyéka: egy szenzációs perben életre kél újra a különös történet a londoni bíróságok előtt.

Az egész angol és amerikai közvélemény lázas izgalommal figyeli a per mozzanatait, amely per egy Metro-film körül keletkezett. Ez a film ugy adja elő a történeteket, hogy Rasputint Juszupov herceg csalta a halálos csapdába. Már a felvételek elején hadat üzent a filmgyárnak a herceg, aki most kétmillió dollár, negyedmilliárd lej kártérítést s a film megsemmisítését követeli. Már pedig az eset úgy történt a valóságban, hogy Rasputin szerelmével áldozta a herceg feleségét, mire a férj találka ürügyével elcsalta Rasputint az ősi Juszupov-kastélyba, ahol mérgezett borral itatták. A mérge nem hatott s Rasputin felrohant

a dolgozószobába, a herceg elé toppant, aki már halottnak hitte „vendégét”. Régműleiben Juszupov egy súlyos levélmehezéssel fejbevette Rasputint, aki erre menekülni akart. Eközben úriék utol Puriskevics képviselő sortűzének revolvergolyói.

Igy adta elő a drámát egy német Rasputin-film, amely körül szintén folyt pereskedés, de a bíróságok akkor elutasították a herceg 300.000 márkás követelését azzal, hogy a film történelmi tényeket rekonstruált. Más a helyzet az amerikai filmmel, amelyről szakértők állapították meg, hogy hatáshajhásából nevéket, dátumokat, szereplőket kénykedve szerint cserélte össze a rendező s például a hercegné, aki a valóságban csak passzív szerepet játszott, a filmben úgy szerepel, amely rendkívül kompromittálja a cári arisztokráciának ezt a volt előkelőségét.

A pert előreláthatólag még hosszú ideig tárgyalják a bíróságok előtt is, de a közvéleményben is.

Hunyadmegye a törvényszéki számok tükrében

Egy év alatt megkétszereződött a polgári ügyek és bűnügyi eljárások száma a dévai törvényszéken

Három év statisztikája a válság láztábláján

Déva, január 23.

A statisztikák korában élünk. Ha a messzi jövő távlatából eszébe jut majd valakinek ennek a századnak arculatát maga elé vetíteni, nem kell egyebet tennie, csak előszedni a statisztikákat és azok tükröképében megtalálja majd azt, amit keresett.

Néhány évvel ezelőtt Románia is felállította a maga állami statisztikai hivatalát és azóta minden közintézmény: igazságügyi és közigazgatási, köteles évről-évre kimutatást készíteni.

A dévai királyi törvényszék már el is készítette a maga kimutatását az 1933 évről és ebből vesszük az alábbi adatokat, amelyekből érdekes következtetéseket tehetünk a hunyadmegyei közállapotok alakulására, ha az utolsó három év törvényszéki adatait egymás mellé állítjuk.

A kimutatás három csoportra osztja a törvényszéki ügyeket: polgári perek, bűnügyek, csődeljárások. Nézzük tehát elsőnek a polgári perek láztábláját:

A LECSUSZOTT POLGÁR

1931-ben 1738 esetben, 1932-ben 2472 esetben, 1933-ban 4317 esetben tárgyalt polgári pert a dévai törvényszék.

Ennél a kimutatásnál azonnal feltűnik, hogy a polgári perek száma az utolsó három évben rohamosan emelkedett és 1933-ban az 1931. évihez képest megháromszorozódott. Mi következik ebből? Csak az, hogy a hét szűk esztendőnek ez a három éve alaposan végigszántott a polgári életet és tömegrombolást végzett.

A polgár, akinek lába alól kicsuszott a megélhetés biztos talaja, a polgár, akinek súlyos gondjai voltak, nem tett, mert nem tehetett eleget magánjogi kötelezettségeinek, ha csak nem szorították. A hitelügyletekből eredő polgári perekon kívül ennek a kimutatásnak a keretebe tartoznak még mindazok az ügyek, amelyek általában magánjogi konfliktusokból születtek, de a nagy szaporulatot a statisztikában kétségen kívül az életheletőségi leromlás idézte elő.

CSÖD NINCS, MERT NINCS HITEL

Másképpen alakult a statisztika a kényszer-egyezség- és csődeljárásokat illetően.

1931-ben 16.657 esetben, 1932-ben 14.415 esetben, 1933-ban 6712 esetben tárgyalt a dévai törvényszék kényszer-egyezség- és csődelügyeket.

Ennél a kimutatásnál azt a magyarázatot kapjuk, hogy 1931-ben, amikor az európai gazdasági válság rátört Romániára és a pénzintézetek szinte márholnapra szüntették be a kereskedelmi hitelek folyósítását, olyan fizetési képtelenségi hullám vonult végig az ipar és kereskedelemben, amilyenre nem volt példa. Az ország iparának és kereskedelmének nyolcvan százaléka került súlyos helyzetbe a bankkölcsönök beszüntetése folytán és mindenki úgy igyekezett menteni a menthetőt, ahogy lehetett: kényszer-egyezséggel, csőddel.

Ma már nincsenek kényszer-egyezségek és nincsenek csődök, vagy legalább is nagy ritkák, mégpedig azért, mert: nincsen hitelélet. A gyáros nem hitelez régen a kereskedőnek s a kereskedő annyi árut vásárolhat csak,

amennyi pénze van. Néhány kivétel akad ugyan, de általánosságban a hitel, az áruhitel, a kereskedelemben szűnetel. Az 1933. évi 6712 csődügyi eljárás egyáltalán nem jelenti azt, hogy ennyien lettek volna fizetési képtelenek tavaly Hunyadmegyében, mert ilyen természetű új eljárás alig indult, hanem idetartoznak még a régi, befejezetlen fizetési képtelenségi ügyek is.

Új fizetési képtelenség nincs, mert nincsen, aki hitelezzen.

VIRAGZIK A BÜN...

Látszólag kedvezően alakult a bűnügyek

statisztikája. Itt az a helyzet, hogy az okszerű következtetés ellenére csökkenő irányzatot mutat a bűnügyek száma az utolsó három évben. Azért az okszerű következtetés ellenére, mert természetesen kell elfogadnunk azt a tételt, hogy minél nagyobb a gazdasági válság, minél rosszabbak a viszonyok, annál több a bűnöző.

1931-ben 4950 esetben, 1932-ben 2638 esetben, 1933-ban 4054 esetben tárgyalt bűnügyet a dévai törvényszék.

A javulás feltűnő az 1931. és 1932. évek között, amikor majdnem felére csökkent a bűn-

Borzalmas rablógyilkosság Nagyvárad közelében

A csendőrség feltevése szerint kóborcigányok mészárolták le Retek Istvánt és fiát

Nagyvárad, január 23.

A biharmegyei Szentjób község lakosságát véres rablógyilkosság tartja izgalomban. A gyilkosságnak két áldozata van: Retek István 55 éves földművelő és annak 27 éves fia, Retek József személyné.

A gyilkosságot az elmúlt éjszaka folyamán követték el a tettesek, akiknek személye eddig még ismeretlen. A dúsgazdagnak ismert özvegyasszony házába, ahol a falusi tudomása szerint állandóan nagyobb összegű készpénz is volt, a gyilkosok, akik többen lehettek, teljesen észrevétlenül hatoltak be és késszurásokkal gyilkolták meg az alvó özvegyt és fiát. A gyilkosság elkövetői azután az egész

házat kifosztották s valószínű, hogy nagyobb összegű pénzt sikerült zsákmányképpen magukkal vinniük.

A véres, kettős rablógyilkosságot csak reggel vették észre. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére. A rablógyilkosságot, a csendőrség feltevése szerint, kóbor cigányok követték el, akik hetek óta garázdálkodnak a vidéken, bár eddig csak betöréseket és lopásokat hajtottak végre.

Délután két órakor egyébként kiszállt Nagyváradról a főügyész vezetésével a bűnügyi bizottság, amely megejtette a helyszíni szemlét és az áldozatok holttestének boncolását.

A tettesek nyomára eddig még nem akadt rá a csendőrség.

Franciaországot előntötte a panama-hullám

Páris, január 23.

Franciaországot most már teljesen előntötte a panamahullám. Hétfőn egyszerre két újabb és szemmel láthatólag nagy szabású csalási botrány került nyilvánosságra. Az egyiket Amiens városából jelentik, ahol sok gazda felszólítást kapott a mezőgazdasági hitelintézetből bizonyos kölcsönök visszafizetésére. A gazdák a legnagyobb meglepetéssel és megdöbbenéssel olvasták a felszólító leveleket, mert a kérdéses kölcsönöket sohasem vették fel. Sorozatos tiltakozások történtek a banknál, mire kiderült, hogy újabb nagyszabású csalásról és hamisításról van szó. Az ügy részleteiről még hiányzik a jelentés, a hatóságok a nyomozás érdekében egy-

előre titkolóznak.

Ugyanakkor Bordeaux városában is hatalmas panama robbant ki. Erről sem tudni egyelőre az összes kényes részleteket, csak annyit, hogy az ügybe magasállású személyiségek keveredtek bele.

A jobboldali ellenzék különben minden erejével igyekszik továbbra is kiaknázni a Stavisky-ügyet. Most már Herriot, a radikális-párt vezére ellen is gyanúsítás látott napvilágot egyes jobboldali lapokban. Herriot állítólag egy díszbeöltözött alkalmával százezer frankos csekket vett volna át Staviskytól. Herriot azonnal a legnagyobb felháborodással és határozottsággal visszautasította a vádat a lapok után.

A belügyminisztérium jelenti...

Bukarest, január 23.

Az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy a sziguranca vezérigazgatóságánál nagy változások és új kinevezések történtek.

A belügyminisztérium most annak a közlésére kért fel bennünket, hogy a sziguranca vezérigazgatóságánál minden más híreszteléssel ellentétben, semmiféle új kinevezés nem történt.

Gimnazisták kommunista-összeesküvése Ruszcsuban

Szofia, január 23.

Ruszcsub város gimnáziumában nagyarányú kommunista szervezkedést leplezték le.

A bevezetett nyomozás megállapította, hogy a szervezkedés tagjai a gimnázium legfelsőbb osztályának diákjai és diákányai közül kerültek ki és azok kommunista sejtekbe beosztva működtek más régóta.

A rendőrség 16 diákot és több diákányt letartóztatott. A mozgalom tagjai Ruszcsub legelőkelőbb családjából kerültek ki.

A SIELÉS A.B.C.-je

Irta: DÉVÁN ISTVÁN

Magyarország sibirajnok

Arató Gyula festőművész 95 rajzával

Ára 90.- LEI

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56-58. az udvarban

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő utján szoktak fizetni és előfizetésük elcsúszott, a mai napon postautóval küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatásos küldésében megszakítás álljon elő.

A lassító-film rekordja

Ha a filmfelvétel gépet gyorsabban hajtjuk a felvételnél, mint a vetítésnél, akkor a mozgás meglassul és a pillanatok alatt lefolyó eseményt is kényelmesen követhetjük a lassu vetítés alatt. A vetítés másodpercenként 16 kép sebességgel történik. Ha tehát 32 képet vett fel a felvétel, akkor kétszer annyi idő alatt játszódik le a vásznon az esemény, mint valóságban, mintha kétszeresére nyújtánánk meg az időt.

A tudományos kísérletek régóta használnak a filmmel való lassítást és könnyen elérhető azt, hogy másodpercenként 250 felvételt készítsen, elemeire bontsunk például olyan tüneményt, mint a víz csorgása, egy pohár darabokra törése stb. Amikor azonban a puszkagolyó röptét akarjuk filmezni, másodpercenként 5—10.000 felvételt kell csinálni, ami természetesen nem megy a közönséges rendszerű filmfelvétel gépekkel. Ezek az „idő-nagyító” gépek bonyolult tükrös rendszerrel dolgoznak, vagy a megvilágítás szaporán változó áram szikráival történik. Legújabbban a német AEG-gyár szerkesztett egy olyan filmfelvétel gépet, mely másodpercenként 80 ezer felvételt csinál, vagyis kerek ötezerszeres időnagyításra képes. Egy ezredmásodperc alatt lefolyó tünemény tehát öt másodpercig tart a vásznon. Ezzel a felvételgéppel, mely nem is túlságosan bonyolult — kényelmesen lehet elektromos szikrák útját lefotografálni.

— Kinos botrány a nagyszalontai városházán. Nagyszalontáról jelentik: A nagyszalontai városházán hétfőn délelőtt igen kinos botrány játszódott le. Zlinzky Béla, akinek Marciházán van földbirtoka, rövid szótáras után megtámadta és felpofozta Glemant Ernő földbirtokost. A két földbirtokos már régebben összeszólalkozott s a régi harag robbant ki hétfőn délelőtt a nagyszalontai városházán elcsattant pofonokban.

— Öngyilkosság Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Tragikus öngyilkosság történt hétfőn a Kolozsvári-utca 45 számú ház udvarán, ahol egy szeszüzem áll. Klein Zoltán 25 éves volt szeszgyári tisztviselő revolverével főbelőtte magát s minthogy a golyó átfurta a koponyáját, azonnal meg is halt. Az öngyilkos ruhájának zsebeiben bucsulevelet találtak a szülőkhöz és a rendőrséghez címezve. Ezekben a tragikusvégi fiatalember, aki egyébként régóta munka és kereset nélkül volt, azt írta, hogy önszántából vetett véget életének. Az öngyilkosság okát azonban a legteljesebb homály takarja, mert arra Klein Zoltán a bucsulevekben sem adott magyarázatot.

— Jelentkezzenek a volt lengyel légiók magyar tagjai. A világháború alatt az osztrák-magyar hadsereg kötelékében, a központi hatalmakkal harcolt, Pilsudski József vezérlete alatt állt lengyel légiók különféle fegyvermeínél és ezredeinél magyarok is szolgáltak. Ezek, illetve azok, akik eddig még nem jelentkeztek, továbbá a légiókban hős halálát szenvedettek hozzátartozói közzélik jelenlegi címüket, szolgálati és élettrajzi adataikat Budapest, X. Szaboky-utca 58. címen Miklósi Ferdinánd Leóval. Ez a felszólítás azoknak is szól, akik az 1919—1922. évek között teljesített szolgálatot Lengyelországban. Tekintettel arra, hogy a jelentkezés határideje lejárt, az érdekeltek saját érdekében írásbellel megjelölve adjanak életjelt magukról és címváltozásukat hasonlóan sürgősen közöljék.

— Házasság. Németh Ferenc okl. gépészmérnök és Eperjessy Mária folyó 18-án Brassóban házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Skarlát miatt beszüntették a tanítást a csikmadéfalvai iskolákban. Csikszederéről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a csikmadéfalvai körorvos jelentést tett a megye csikszederi egészségügyi hivatalához, hogy a községben veszedelmes skarlát-járvány dühög. A megyei főorvos nyomban értekezést hívott össze a községi orvosokkal, de a járvány nem szűnt. Erre más eszköz hiányában, elrendelték az összes iskolák bezárását. Egyelőre nyolc napra függesztették föl a tanítást, mert azt hiszik, hogy ez az idő elégséges lesz a járvány leküzdésére. Ellenkező esetben meghosszabbítják az iskola-tilalmat.

— A tordai népkonyha működése. Tudósítónk írja: A dr. Nappendruck Kálmán főorvos vezetése alatt álló tordai népkonyha javára hétről-hétre szép pénzbeli- és természetbeni adományok érkeznek be, annak jeléül, hogy Torda társadalma, nemzeti és felekezeti különbség nélkül átérti ezen intézmény nemes, áldásos hivatását. Így az elmúlt héten mintegy 5000 lej értékű pénzádomány és tetemes természetbeni adományok érkeztek be. Ilyenformán a népkonyha fennállása, illetve működése a tavasz beálltáig biztosítottak mutatkozik.

ABLAK

Nagy mester ám az ipar, ha jelenlegi legfőbb motorja, a haszonhajszó ösztökéli, serkenti. S kiáltképpen nagy mester, amikor ráadásul csábítja a legfőbb kerítők egyike, a dívat.

Hölgyeim és uraim, tessék résen lenni, jó lesz megerőltetni felfogóképességünket, mert a jövő tavasszal ismét tanulnunk kell. Az angol festékipar ugynevezett „szin-lanácsa”, a British Colour Council, most nem kevesebb, mint harmincnégy új színárnyalattal szaporította a mindennemű kelmék amugyis vakító, kapráztató kaleidoszkópját. Megküldte ezt a háromtucatnyi új színmintát a világ minden számottevőbb selyem-, gyapjú-, pamut-, harisnya- és bőr- és célegének, hogy igyekezzenek népszerűsíteni őket.

Az új színárnyalatoknak persze lehetőleg festői és tetszetős elnevezéseket adtak, hogy a hölgyvilág minél könnyebben megismerje. Van a harmincnégy új szín között „Linden”- (hárs) és „Arden”-zöld, „Kapri”-, „Lagoon”- és „Coves”-kék, „Khyber”- és Kenguru”-barna, „Foreador”-vörös és „Galleon”-arany. Ezeket a neveket jó lesz már most, előre megjegyezni, mert a dívat szabók után hölgyeink egész biztosan felkapják a tavasszal. Különösen, ha — amint az angol színtanács reméli — szép és perőfényes tavaszunk lesz, amely jól „kihozza” ezeket az új színeket.

Az angol festék-ipart az bátorította fel erre a merész színszaporításra, hogy a tavaly hozott új színeiket Párisban és általában a kontinensen igen hamar megkedvelték s főképpen a moha- és olajzöld egyszerre rendkívül kelendő dívat színné lett. Az eddig szokatlan, ríktóan világos színekkel csak a pamutipar barátkozott meg nehezen.

Ezekután biztosak lehetünk abban, hogy — amennyiben az időjárás is kedvezni fog — a tavasszal a harmincnégy új szín nagyrésze utat tör s megszínesíti, megtartja egyre sivatrabos életünket. Érdekes, hogy ennek érdemét éppen a rideg, komor és száraz angolok kaparintják meg maguknak. Hja, az üzleti élelmesség és a vetélkedés csodákat művel! Az angolok, akik csak az utóbbi esztendőben fejlesztették ki vegyi-iparukat, most már le akarják pipálni a németeket s ez kezd is sikerülni nekik. A kódos Angliából jönnek tavaszra a ragyogó új színek!

HALDOKLIK A CSUZIMAI HŐS

Togo japán tengernagy, akinek nevét 1905-ben, az orosz-japán háborúban ismerte meg a világ a csuzimai tengerszorosban aratott ragyogó győzelme után, 57 éves korában olyan súlyos beteg lett, hogy az orvosok minden pillanatban halálától rettegnének. Togo admirálást az orosz flotta megsemmisítése után „Kelet Nelsonjának” nevezték el.

— Újabb szerencsétlenség a málnásfürdői vasúti kőbányában. Csikszederéről jelentik: Több alkalommal számoltunk már be arról, hogy a CFR málnásfürdői kőbányájában egymást érik a szerencsétlenségek. Néhány nappal ezelőtt robbantás közben Kiss Gyula bükcsádi illetőségű 27 éves munkásnak közvetlen az ágyék felett hétércméter mélyen hatolt be egy kő. A csikszederi kórházba szállítás közben meghalt. Ma újabb szerencsétlenség történt. Erőss Károly csikszentmiklósi illetőségű munkás, — így mondja az esettel kapcsolatos hivatalos jelentés — munkájában megcsúszott és mintegy hat méter mélységbe zuhant. A többgyermekes munkás súlyos zúzódásokon kívül egyik lábát is eltörte, melynek következtében hónapokra munkaképtelenné vált. A bányagazgatóság jelentése szerint ez esetben is a munkás a hibás a bekövetkezett súlyos balesetért.

— A kedves vendég. Déváról jelentik: Filip Zoltán zalatnai illetőségű fiatal ember múlt év dec. havában szállást kapott egy éjszakára Győrfi József dévai lakásán, Távozásakor, amit nem jelentett be, elvitte Győrfinek párezer lej értékű csizmáját. Feljelentés alapján a rendőrség körözést bocsátott ki Filip ellen. Gyulafehérvárt el is csípték és viz-

szaszállították Dévára. Megállapítást nyert még, hogy a múlt őszi folyamán szintén fentnevezett követett el betörést Borosel Joan petrozsényi lakos kárára. Megmotozása alkalmával Imre Mihály nevére kiállított igazolványt is találtak nála, minek hozzájárulását nem tudott felvilágosítani adni. A Győrfi csizmáját Gyulafehérváron adta el ismeretlen vevőnek.

— A havasok közt, segítség nélkül érte utól a halál. Csikszederéről jelentik: Groszmann Sándor, az OFA csobányosvölgyi üzemének igazgatója, két esztendő óta teljesen egyedül élt a telepen. Az üzem nem dolgozott s így csupán a felügyelői tisztet töltötte be az idős igazgató. Vasárnap hajnalban hirtelen rosszul lett. Husz kilométer távolságra nem volt orvosi segítség s így az igazgató, akin gyors orvosi közbeavatkozással még esetleg segíteni lehetett volna, meghalt. Groszmann halálát általános részvétellel fogadta a megye. Holttestét Csikszederára szállították, ahol a református vallás szertartása szerint temetik el.

— Tordamegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A napokban a tordai rendőrség letartóztatta Ábrahám Béla, Ábrahám János és ifj. Ábrahám Béla cigányokat, a kiknek a hónapokkal ezelőtt a Márkus-féle téglagyárban történt 12.000 lej értékű lopásból származó különféle tárgyakat találtak. Kihallgatás után átadták őket az ügyészségnek. — Dregán Lukrécia 25 éves aranyospolányi lakos az elmúlt héten a konyhában való foglalatosság közben magára borított egy forróvízzel telt fazekat. Súlyos égési sebekkel a kórházba szállították. — Zsukan George 21 éves harasztosi földmívelő Muntean Josif ugyanottani lakos összeszólalkozás közben késsel torkon szúrta. A sebesültet kórházba szállították, míg a támadó ellen megindult az eljárás. — Súlyos szerencsétlenség áldozata lett Ajton községben Prodan Maria 2 éves leánygyermek a szülei házában egyedül maradván, felmászott a nyitott tüzhely padkjára, ahol ruhája tüzet fogott. Súlyos égési sebekkel kórházba szállították. Állapota válságos. — Rozsos István 11 éves aranyosgyéresi iskoláslú játék közben az iskola udvarán elcsúszott, elesett és ballábát eltörte. A kórházban ápolják.

— Az osztálysorsjáték „koszorúmegváltása”. Bukarestből jelentik: Az általi osztálysorsjáték ügyvezető bizottsága Dr. I. Cantacuzino, a nagynevű román tudós halála alkalmából koszorúmegváltás címén 10 ezer lej adományozott a tudósvész ellen harcoló egyesületeknek.

Anyák, vigyázzatok!

nem kisleány már többé!

Egyike a két kritikus időszaknak, amelyen a nő életében keresztül megy. Minden az anyától függ, hogy leánya egészsége meg ne rendüljön, hogy később ne vallja kárát. Ebben az időszakban, amikor a fiatal leány szervezete gyökeres változáson megy át, több energiára van szüksége, mint bármikor azelőtt!

Ovomaltine a megfelelő táplálék, mert

- 1) teljes értékű tápszer;
- 2) könnyen emészthető és
- 3) azokat a tápszerkeket tartalmazza, amelyek az idegek és agy szöveteinek fő alkotórészei.

Ára: lei 50, 93, 175, 320

OVOMALTINE

Dr. Wander r. t. üzemek készítménye

★ Mivel enyhíthetjük a reumás fájdalmakat? A csúszós fájdalmak akkor lépnek fel erősebben, amikor az időjárás hidegre fordul. Bármikor rendelkezésre áll minden betegnek olyan szer, amellyel gyorsan és biztosan enyhíti a sokszor szinte kibíratatlan izületi- és izomfájdalmakat. A kezelés nagyon egyszerű és abból áll, hogy ezt a SLOAN'S LINIMENT nevű és az egész világon közismert szert, könnyedén a fájós testrészekre felkeni. Sloan's Liniment megszünteti a fájdalmat.

— Agyonütötte a fa. Csikszederéről jelentik: A csikmegyei közbirtokosságok ezévi vagyonnyilvántartási kitermelés és kihordása közben rengeteg szerencsétlenség történt. Néhány nappal ezelőtt egyszerre két súlyoskimenetelű szerencsétlenségről számoltunk be. Most újabb halálosvégi eset történt. Keresztélyes Mátyás csikbánkfalvai gazda az ottani közbirtokosság „Büntető” nevű vágterületén akart fát kivágni. A döntésre kismélt hatalmas fenőt oly szerencsétlenül vágta ki, hogy az maga alá temette. Mire a közelben dolgozók a szerencsétlen ember segítségére siethettek, meghalt. Az ügyben bevezetett vizsgálat megállapította, hogy Keresztélyes haláláért senkit sem terhel felelősség.

— Emésztési gyöngesség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütiések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését.

— Új román-német közgazdasági hetilap. Temesváron. „Mercur” címen egy Romániában egyedülálló román-német nyelvű hetilap indult meg a múlt héten Temesváron. A lap színes és változatos cikkeivel, híreivel, rovataival és a közgazdasági élet minden ágának közleményeivel valóban hűzágpótló jelentőséggel bír Románia közgazdasági életében. A „Mercur” szerkesztősége és kiadóhivatala Temesvár, I. Str. Eugen de Savoya No. 7. alatt van.

— A csikszederi munkanélküliek önszerveződésük javára mulatságot rendeznek. Csikszederéről jelentik: A csikszederi munkanélküliek elhatározták, hogy önszerveződés céljából január 27-én mulatságot rendeznek. A munkanélküliek bálja iránt az előző évekhez hasonlóan általános érdeklődés nyilvánul meg, annál inkább, mert a kis székely város lakossága erkölcsi kötelességének tartja nélkülözö embertársain segíteni.

+
„OLLA”
GUM..?

VILÁG-MÁRKAI

Egészséges
érdeklődés
ovakodjék
silány
utánzatoktól

Kolozsvár legöregebb asszonya

Riport a 101 éves öreg Rosenfeld néniről, aki Petőfi Sándort vándorszínész korában játszani látta...

„Régen élénkebb volt a világ!” — mondja a Kolozsváron élő matróna, aki jól emlékszik még a szabadságharcra és az első vonatra

ELŐSZÓ

Jöjjön, Rosenfeld néni, hadd mutassam be magát a B. L. olvasóinak. Ritka öregasszony, aki 101 éves korában ilyen frissességgel csevegjen gyermekkori élményeiről. Jöjjön, csak jöjjön! Sose szegyenkezze, hogy a neve az újságba kerül. Kezesse, hogy — kissé későn bár, — de népszerű lesz. Alig hiszem, hogy akadna még magán kívül valaki széles e világon, aki Petőfi Sándort, fiatal, szépményű síheder korában, mint vándor-truppal kóborló színészt játszani látta volna. Nem is a 101. évét csodálom, kedves Rosenfeld néni, hanem inkább azt a műveltséget irigylem, hogy a Költőt — aki az egykori feljegyzések szerint ugyan csapnivalóan rossz rapace volt — a teátrumban deklamálni hallotta! Színpadon, amelyet nem modern reflektorok, hanem pislákoló, gyatra mécsesek és sercegő fagygyertyák világítottak meg!

Mennyi minden történt azóta! Függetlenül az elmúlt és a jelen század politikai eseményeitől, maga sem ült tétlen, amíg eljutott odáig, hogy néhai kis birtoka használatának jóvoltából szent tétlenségben töltse napjait. Tizenkét gyermeket nevelt fel, akik közül csak egy van életben. Jelenleg — várjon csak, pontosan feljegyeztem — 28 unokája, 37 dédunokája és 8 ükunokája van, hogy csak a „legszűkebb” családját említsük! Még jó, hogy nem magának kell eltartani őket...

Mert manapság még ennél jóval kisebb családok is a megsemmisüléssel viaskodnak — és alul maradnak a küzdelemben.

1934 van!
Amikor maga, mint 8 éves kislány, Petőfit játszani látta, 1841-et irtak... Régen nem volt színházban, kedves Rosenfeld néni!

A KÖLTŐ RAJONGOTT A LIBAMÁJÉRT...

Iparkodom a 101 éves matróna szavait hitelesen visszaadni, úgy, ahogy mondta. Szíves engedelmével és utólagos jóváhagyása reményében azonban mellőzöm a kissé „keleties” akcentust, mert az értelem rovására menne...

— Akkoriban Ungváron laktunk. Kóser vendéglőnk volt, a hídán túl, abban a házban, ahol a színészek játszottak. Volt ugyan ott más vendéglő is, de mindnyájan hozzánk jártak kosztolmi! Izlett nekik a főztünk! Kosztosaink között volt Petőfi Sándor is, akit kollégái sokat hecceltek, mert a libamáját szörnyen szerette... Kedvenc csemegéje volt! Ha csak szerét ejthette, mindig azt falatoztak...

— Emlékszem, hogy az egyik színész egyszer vacsora közben rákiáltott Petőfi-re:

— Sándor, Sándor, miért eszel annyi libamáját?

— Barátnőimmel sokat forgolódtam a „Bühne”-n és az öltözőkben, ahol a színésznők csinosították magukat. Egyszer végignézttem egy előadást, amelyben Petőfi is szerepelt. Már nem tudom, hogy milyen darabot játszottak. Emlékszem, hogy mindegyik elszavalta szépen monddokáját...

— Magyarul beszéltek. Azután lejöttek hozzánk vacsorázni...

A „MUSZKA KIRÁLY” KATONAI

Mondanom sem kell, hogy Rosenfeld néni sok mindenről mesél még, aminek ma már csak dohos történelemkönyvekben találni nyomát. Mintha tegnap lett volna csak, hogy a verbunkos „kötéllel fogta a katonákat.” Élénken mesél 1849-ről, amikor a „muzska király” marcona hadai vonultak át Magyarországon...

— Csunya ruhájuk volt! — mondja — hosszú köpenyekben jártak. Muzska divat! Nyersen ették a törökbuzát! Furcsa fajzat volt, de minket „speciel” nem bántott!

AMIKOR AZ ELSŐ VONAT BE-DÖCÖGÖTT...

Rosenfeld néni Szucságon látott először vonatot. Akkoriban már férjes asz-

zony volt. (Megjegyzem, hogy 14 éves korában kötötték be a fejét.)

— Abban az időben krinolint viseltünk — meséli — négy-öt forintért akár ki vehetett magának. A vonatot angol urak csinálták. Azok rakatták le a sínreket. Az a vasút, amit láttam, csak egy mozdonyból és egy kocsiából állott. Az angolok és az „angolnék” mégis három napig mulattak egyhuzamban. Nagy sátrat ütöttek a mezőn. Kolozsvárról hozattak cigánybandát. Ettek, ittak, táncoltak...

— Mit táncoltak?

— A magyarok csárdást, az idegenek francia négyest, „deutsch”-ot, zepperli-polkát...

— Jól mulattak, mi?

— „Élénkebb volt a világ!” — sóhajt

Rosenfeld néni, — a hercegek, a grófok és általában a mánások folyton névnapot tartottak!

Hát ilyen jó világ volt régen!!

MIT NEKI A VILLANYI?

Kifaggattam Rosenfeld néni a modern csodák felől. A rádiót „ügyes mesterségnek” minősítette, de nem lelkesedett különösebben érte. Azután — bár megvallhatom, semmi részem sincs benne — a villanyvilágítást kezdtem büszkén dicsőíteni:

— Szép, szép, szó se róla! — bólogtatt a 101 éves asszony — én azonban még mindig petróleumot használok! A multkor is vettem vagy négy forintért!

— Talán lejért! — javítom ki.

Kis mintagazdasága van a kolozsvári Női-kórháznak

Miből lesz a rezszi?

A kolozsvári női kórház, amelyet Stanca Domokos dr. igazgató-orvos és fivére, Stanca Constantin dr. egyetemi magántanár vezet, nagykiterjedésű telken fekszik, amelynek végében a kórház igazgatósága pompás kis mintagazdaságot létesített, hogy a betegek ellátásáról házilag gondoskodhassanak. A mintagazdaságnak modern tehenészet, disznóhizlaldója, tyúkfarmja van, ezenkívül fajnyulakat is tenyésztene, amelynek husát étkezési, értékes prémjét pedig eladási célokra szánják. Érdekes és egyben jellemző, hogy a kórház kenyérszükségletének javarészt a tehenészet tejtermékeinek fölöslegéért szerzi be csereképpen.

A kórháznak különben 100 ágya van, amelyből ötvenet ingyenes betegek részére tartanak fent. A város nagy megtérést tanúsít a kórházzal szemben, oly-

annyira, hogy a kórház telkén a közeljövőben 60 ágyas újabb pavillont építenek. A gyógyszer az államtól kapják, a mely a négy orvost is fizeti. A város naponta 16 lejjel járul hozzá személyenként az ingyenes betegek ellátásához.

A kórház munkásságára élénk fényt vet az 1935 évi statisztika, amelyet most állítottak össze:

Az elmúlt évben 1923 bentfekvő, 3965 bejáró, tehát összesen 5888 beteget ápoltak. Az operációk száma 631 volt, 72 szülés történt az intézetben. A szemészeti osztályon 121 beteget kezeltek és 17 műtétet végeztek. A kimutatás szerint 127 vakbelsőoperáció, 40 méhrák-műtét, orvosi beavatkozás születésnél pedig 94 esetben történt. Méhenkívüli terhességgel 18 nőt operáltak. Husz tuberkulotikus és 152 vérbaajos női betegük volt.

Szimulánsok, bliccelők és más törzsvendégek

(Kávéházi keresztmetszet)

Aki a szóbanforgó kolozsvári kávéházba délutánonként bekukkant, joggal hiheti, hogy a tulajdonos betegre keresi magát. Egymás hegyén-hátán nyüzsögnek a törzsvendégek, akik helyeikért olykor valóságos kizsákmányt vívnak... Ahogy valamelyik szék megürül, rögtön százan vetődnek rá. Ki látott még egy rakáson ennyi törzsvendéget? Folyton „dekonjunkturáról” sápitoznak és tesék! Hát ez itt mi, ha nem forgalom?! Hisz itt gázolják egymást az emberek és néha nagyobb tülekedés van, mint a legvadabb Univerzitatea-meccseken. A multkor például egy gyanútlan urat, csak úgy „mirnix-dirnix” sípcsonton rugtak. Igaz, hogy siber volt az illető, ami sokak szemében enyhít a dolgon...

De nem is erről van szó. A lényeg az, — amint fentebb is említettem — hogy a „tulaj” látszólag betegre keresi magát. Az ember, aki a kávéház látogatottságát szemmel tartja, joggal feltételezheti a kávésról, hogy nyaranként Deauvilleben üdül, valamelyik hollywoodi platinaszőke székszeplő-angrosszista társaságában. Mint játszi gyermekek, ezerfrankosokból csinálnak papírhajót és „napoleon d'or”-okkal dobálják a tengerben feltűnedező halacszkákat! Mert, hogy a „tulaj”-nak nem volna rá pénze, arról szó sincsen!

Már pedig szó van! Nagyon is szó van...!!

Állítólag, nemhogy Deauville-ra, de még gőzfürdőre sem futja...

Biztos forrásból tudom.

A tulajdonos, a zsufolt kávéházban elcsukló hangon, csaknem könnybelábadt szemekkel nyilatkozni kegyeskedett. Jeremiás próféta, azokkal a bizonyos siralmakkal, tehetségtelen kezdő hozzá képest:

— Nézzen körül uram! — mondotta és egy elszabadult könnyecseppet itatott fel zsebkendőjével — telt ház van, amint látja. Nagyszerű, nemdehár? Most elmondom, hogyan oszlik meg a publikum: 50 százalék egyáltalán nem rendel semmit. Na, kérem! 10 százalék szimulál, vagyis olyan arccal ül itt, mintha rendelt, sőt fizetett volna. Tíz százalék le se teszi a kabátját, orvul issza meg a feketét és bliccelve meglóg a balfenéken. Tíz százalék abban a reményben keresi fel a kávéházat, hogy üzletet köt valakivel... Tíz százalék alkuszik és nem tud szegeltre jutni! Marad tehát 10 százalék. Már ugy értem, hogy adós marad! Mit mondjak...?!

— Szóval? Mit mond? Milyen a jövője?

— Fekete! — kiáltotta valamelyik sarokból egy törzsvendég. A jóslatként ható felkiáltás lehangolt kissé, egyuttal azonban fel is vidított, mert tanuja voltam, hogy egy vendég elveszi kezét a szívéből és rendel valamit...

Csak később tudtam meg, hogy a mármár rokonszenves törzsvendég korántsem a pincér, hanem egy Fekete nevű ismerőse után kiáltozott...

Azért ugyanis nem kell fizetni!

— Talán! — mondja utánam előzőeken.

UTÓHANG

Néhány hónappal ezelőtt nagy hűhót csaptak Párisban egy Gueniot nevű francia orvos miatt, aki csodálatraméltó kondícióban töltötte be századik életévét. Az öreg, aki különben az akadémia tisztos tagja, ezalkalomból feloivasást tartott. Köve hiszem, hogy olyan érdekes dolgokat mesélt, mint maga, Rosenfeld néni! Mégis ő volt a nap hőse! Pedig nem látta Molière-t színpadon játszani...

Meg aztán ez a Gueniot doktor valóságos hátulgombolós lurkó magános képest, hiszen maga kerek egy évvel idősebb nála!

Lásza, lásza! Rossz helyen született, Rosenfeld néni! Itt ül, kis lakásában, Kolozsváron, a Zúpolya-utca 5. szám alatt és nem tagja az akadémia sem!...

Igaz viszont, hogy fő az egészség! Annak a Gueniotnak biztosan van valami baja, csak letagadja. Magának nincs...

Hiszen — a szomszédjai mérget vesznek rá, hogy így van — most is egyedül visz be vizet a kútról, valahányszor mosakodik...

Mert ápolja magát. Friss víz a kozmetikája.

Hogy tiszta legyen, csinos legyen...

Nézzé, Rosenfeld néni, mit tagadjam, háta mögött besügták, hogy nekem is letagadtam 2-3 évet.

Ne is öregítse magát! Kíváncsi, hogy még sokáig 101 éves maradjon!!!

Özv. Neuberger Zsigmondné,

a kolozsvári Zsidó Nőegylet elnöknője

Gólyamese

(Kolozsvári sanzon.)

Itt történt ez a kis eset,
kincses Kolozsváron...
Figyeljen hát egy keveset
s okuljon a karon!

Elsőéves jogász volt Pál,
azaz másképp „gólya”
lépteit, mert kedvében áll,
a nők után rója...

Később megismerte Sárít,
szíve nagyon ége...
Őn viszont sejtethi már itt,
hogy mi lett a vége?

Tudjuk jól, hogy a szerelem
nem csak lári-fári,
megtörtént a veszedelem:
babát kapott Sári!

Szülok kezük összecsapták,
a hír szerteszéled:
Jóji rapportra, Sári! Hapták!
Hogy történt ez véled?

A kis nő sirásba csap át,
szeme könnybe fénylett:
Higgyétek, hogy ezt a babát,
„gólya” hozta tényleg!

MÉG A FEJEJBÚJÁRA
ÁLL IS
JÓ KILÉT LEGOLCSÓRÓBAN
TIZIAN
SZÁLLIT
CLUJ, PTA. M. VITEAZUL 92

Karnevál

(Levél a Nőegyleti Elnöknőhöz)

Nagyságos Asszonyom, vagy ahogy Önökről szokták: Szegények Anyja! Bocssáson meg, hogy bokros közéleti elfoglaltsága közepette háborgatom. Azonban udvarias ember vagyok és szeretek válaszolni a hozzám intézett levelekre. Öntől ma levelet kaptam. Ez a levél két részből állt. Az egyik egy nyomtatott meghívó a Nőegylet farsangi báljára, amelyben közlik velem, hogy a bálon „szívesen látják Nagyságodat, Méltóságodat (a nemtetsző történet) belépődíj száz lej és megjelenés szigorúan estélyi ruhában.”

Ez az egyik levél. A másik már kézírással van írva és abban Nagyságod felszólít engem, mint egy országos lap kiváló munkatársát (pardon, szövegint idézek), hogy a jótékony célra való tekintettel, ingyen felolvassak a nagyszerű közönségnek.

Bocssáson meg, Nagyságos Asszonyom, de nem tehetem. Nem tehetem olyan okoknál fogva, amelyre egyszer már a nyilvánosság előtt kell válaszolni, hogy értenek belőle a többi elnöknők is, akik előszeretettel csinálnak „reklámot” szegény írónak, újságíróknak, azzal, hogy felléptetik őket azon az estélyen, amely jótékony célra ugyan, de a jótékony célnál sokkal fontosabb, hogy Nagyságod és a tisztelt tagjai megmutassák új toaletteljeiket, amelyeket szegény férfiak izzadtak ki keserves verejtékkel és megbeszéljék a város legújabb pletykáit.

Elsősorban minnek kell ehhez irodalmi felolvasás?

Higye el, Nagyságod, a nép este tizenegy órakor „szigorúan szmokingban és estélyi ruhában” táncolni, flirtelni, pletykálni és egyéb hasznos társasjátékokat öhajj „művelni.” Ehhez pedig semmi szüksége sincs az irodalomra.

Másodszor, Nagyságos Asszonyom, igaz, hogy én és mi valamennyien jótékony hajlandóságunk vagyunk. Ezt az is bizonyítja, hogy gyakran érdek nélkül, egy-egy szegény ember sorsának javításáért a bíróság elé vesszük a bőrünket, ha pénzünk van, szívesen és könnyű kézzel adunk olykor egy-egy használt ruhánktól is megszabadítanak bennünket azok az embertársaink, akiknek még kevesebb van, szegényeknek, mint nekünk. Mi jótékony emberek vagyunk tehát, de nem vihetjük túlzásba a jótékonyt.

Ugyanis, ha nem méltóztatna tudni, elárulhatom, hogy mi abból élünk, amit írunk. Az agyunk keservesen kitermeli az ötleteket, a kezünk megírja. Munka ez, Nagyságos Asszonyom, bármennyire is ellenvéleménye van erről a munkáról a kedves férjének, aki csak azt tartja munkának, amivel legalább napi háromszor lehet keresni. Munka bizony ez, keserves és nehéz, szellemi és lelki munka.

Ezt kívánják Önök ingyen tőlünk. Erre, hogy viszont nekünk még sohasem jutott eszünkbe a kedves férjéért, a cipőgyártóért három-négy pár cipőt ingyen elküldni. Ugy bízunk, ha ilyesmit kérnénk, esetleg nem a magunk, hanem három-négy szegény ember számára, úgy a mélyen tisztelt igazgató ur virgósan a mentők után telefonálna.

Mibe kerül Önnek egy ilyen estély?

Megváltja a jegyét és — mondjuk — legjobban esetben kétszáz lej felülfizetést ad. Ez tehát háromszáz lej.

Egy közepes tehetségű bonvivant-nak Önök ezeröttszáz lej fizetnek, amiért élelnek a „Toujour l'amour” című értelmes tangót. Nem vagyok tehát szerénytelen, ha egy irodalmi felolvasást is értékelek ennire.

De az isten szerelmére, ha Ön háromszáz lej áldoz a jótékonytársaságnak azon a bizonyos oltárán, miért kívánja tőlünk, akik jó pár millióval szegényebbek vagyunk önnél, hiszen írásból élünk és nem cipőgyártásból, hogy ennek az összegnek ötszörösét áldozzuk?

Nem olvasok fel, Asszonyom. Ne is haragudjék érte. Nem olvasok fel, mert volt alkalom látni egy ilyen karneváli jótékony táncmulatság mérlegét is. Bevétel: 12.000 lej, teremtésdíj, zene, műsor, adó és egyéb költségek 11.750 lej. A szegényeknek jutott tehát

250 lej.

Inkább megfizetem ezt a 250 lejt, csak hagyjanak békében. Hiszen, véleményem szerint, a szegények jobban járnának, ha sem bál, sem irodalmi felolvasás nem volna, csupán mindenki átadná a bál jegy árát a szegényeknek.

Mindenki jobban járna, még a férfiak is. Megtakarítanák a ruha árát.

Tudom, Nagyságos Asszonyom, hogy ez elkesztő javaslat.

Nem is gondoltam komolyan. Mert mi lenne akkor a hangos, sokszor fülsértően hangos jótékonykodással? A mutogatási alkalmakkal? Mi lenne?

Csak ezt akartam mondani Önnek, ó, szegények anyja, azzal, hogy nem fogok felolvasni. Sőt nem is mehetek el, mert a szmoking megvan ugyan, de a lakcipőmet el kellett hordanom, mert az egyetlen fekete cipőmet a múlt héten adtam oda annak a szerencsétlen munkanélkülinek, akinek a multikori bál kétszázötvenlejes tiszta jövedelméből már semmi sem jutott....

Baradlai László

Ujabb vakmerő gyermekrablás Amerikában

Meggyilkolják folyukat a banditák, ha a rendőrség nyomozást indít

Nem York, január 23.

Annak ellenére, hogy az Egyesült Államok legújabb törvénye halállal bünteti a gyermekrablást, az amerikai gangsterrek vígan üzik tovább ezt a kockázatos, de még mindig jól jövedelmező foglalkozást.

Legújabbán a Minnesota államban levő St Paul város leggazdagabb bankárának, Edward Bremernek, Roosevelt egyik legjobb barátjának kis fiát rabolták el ismeretlen tettesek.

A gyermekrablót Bremer bankárt egy

barátján keresztül értesítették, hogy 200 ezer dollár váltságdíj fejében hazaküldik a kis fiát.

Bremer sirva könyörgött a rendőrségnek, hogy ne indítsanak nyomozást a banditák elfogatására. A rablók ugyanis tudomására hozták Bremernek, hogy abban a pillanatban, amelyben a rendőrség veszi kezébe az ügyet, meggyilkolják nemcsak a fogságban levő kisfiút, hanem az apát is.

Bremer kijelentette, hogy hajlandó kifizetni a váltságdíjat, csak hogy visszakaphassa fiát.

Büntetésekkel kényszerítik románnyelvű állami iskolákba a székely gyermekeket

Ujabb fajsza a csiki „kulturzónában”

Csikszere, január 23.

A csikmegyei „kulturzónában” újabb erőteljes mozgások észlelhetők. A románosításra törekvő közoktatásiügyi közegek kézzel-lábbal azon vannak, hogy minél több székely gyermeket vezényel-hessenek a tisztán románnyelvű állami iskolákba. Az ezzel kapcsolatos eszközökben egyáltalában nem válogatnak. Ujabbán Chircă Péter csikszere, tanfelügyelő utasítására mindazon szülőket, akiknek 14-16 éves gyermekei nem látogatják az iskolákat, megbüntetik.

Etkintetben annyira szigorúan járnak el, hogy a már kiszabott bírságok fejenként 6-800 lejre rúgnak. Hiába védekezik a szülő azzal, hogy gyermekét a körülménytelen nyomorúság következtében kénytelen volt béresnek, vagy szolgálonak adni, nem használt semmit. A bírságokat végre akarják hajtani.

A csikszere, magyarpartú irodához érkezett jelentések szerint, csupán azoknak a szülőknek a bírságait hajtandók törölni az illetékes tanügyi közegek, akik kisebbségi felekezeti iskolákba járó gyermekeiket azonnal az állami iskolákba küldik.

Különösen Gyergyófaluban dühög az iskolamulasztás miatti büntetés láza.

Ebben a községben az a helyzet, hogy a beiratkozások alkalmával egy csomó szülő teljesen alaptalanul és önkényesen román származásúnak minősítette a tanítókat. Ezen szülők gyermekeit az állami iskolákba írták be. A szülők kifogásolták a szerintük teljesen jogtalan eljárás s gyermekeiket nem az állami, hanem a felekezeti iskolákba írták be és járatják.

Ennek az lett a következménye, hogy az állami tanítók 71 szülő kerekében 148 ezer lej bírsággal sújtottak s egyben elrendelték a hatalmas összeg azonnali végrehajtását.

A kulturzóna világban is példanélkül álló büntetéshalmaz következtében, mely 71 család anyagi összeomlását idézheti elő, dr. Pál Gábor képviselő felkereste dr. Otetea Valér főispánt, aki mindaddig, amíg a Magyar Párt meg tudja tenni a szükséges intézkedéseket az ügyben, felfüggesztette a bírságok végrehajtását.

Asztalos Sándor:

A „mártir” és aki meggyilkolta

Temesvár, január 23.

Ez nem a nagyvárosi szállodák élete. Alacsony, kis egyemeletes ház, beépelve a szimpla bérházak sorába. Földszintjén: vaskosaras ablakok és folyosóján nappal is alkonyi sötétség. Csöndjét legfeljebb elsurranó párok cipőinek kopogása veri fel. Itt élt másfél évig Schira Miklós akkor, amikor már nem állottak mögötte a milliók, de még megvolt a reménye, hogy a roncokból újra felvergődhet, ismét beülhet a birtokba és saját házában száll meg, ha kedve van berándulni a városba. Itt élt, amikor még nem volt gyilkos és talán ő sem hitte önmagáról, hogy lassú sváb vére olyan forrongásba jöhet, hogy kegyetlen nembánomsággal meggyilkolhat egy embert. Mint ahogy ő megölte, föbelőtte egy lépés távolságról Steiner Béla ügyvédet, aki vagyónak utolsó roncjai felett kérdezte: ki ad többet érte?

Egyetlen szállodai szobában lakott férj, feleség, felnőtt lány. A férj és az asszony keserű gyűlölettel marták egymást a nyomorúságban és a férfi, hogy meneküljön az asszony br-

Milyen gyönyörű fehér foga van!

Rövid időn belül már meg fogja állapítani, hogy KOLYNOS gyógyító fehérseget ad fogorvosának, melyhez hasonló közönséges fogpasztával sosem fog elérni. Finom habja behatol a legkisebb foghezagokba is és eltünteti a fogakon levő sárga foltokat és lerakódást. A KOLYNOS fogkrém sosem támadja meg a fogzománcot. Kezdje meg már ma a KOLYNOS használatát, — 1 cm. hosszú darab száraz fogkefére nyomva, naponta kétszer használva, azonnal észlelni fogja a hatást: fehér és egészséges fogak, rózsaszín foghús. Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

megállapítani: Steiner Béla nem tartozott a népszerű emberek szűkkörű társaságához. Fiatalsága ellenére, magának élő, visszavonult ember. Mint ügyvéd, elismerten kiméletlen, vagyonszerző-fajta. Szerzett is. Schira Miklós régebbi elszámolás-harag kötötte össze. Állítólag a háza eladásánál Steiner dr. ügyvédi ténykedése súlyos százezrekbe került Schirának. Schira mindenesetre ezt állítja és számokat sorakoztat fel igazsága mellett. Ezért azonban már nem lendült volna a gyilkosság aktivitásáig Schira Miklós lethargiája. Új adósságokért szorongatták és megint Steiner Béla dr.-ral került össze.

Az árverés előtt úgy futott, mint egy meghajszolt állat. Minden zombolyai vonathoz kifutott, mert hazulról várt segítséget, de nem jött senki. Próbált egy öszeressel megalkudni, hogy váltsa magához a butorokat. Ugy védte ezeket az utolsó darabokat, szinte testével, lelkevel, mint életének minden reményességét. Szétfoszott. Sehonnán semmi segítség. És reggel megindult az árverés.

Schira állott és hallgatta az ítéletet másnak, lélektelen tárgyak fölött, amelyek azonban neki, ugylátszik, többet jelentettek, mint egy viruló emberi élet. Mögötte ott állott keserű uszító szavakkal az asszony, előtte a szűke kislány, aki a leányszobáját siratta. Már minden más elkel, most került volna sor a leányszobára. Schira Miklós akkor kézen fogta a zokogó lányt és újra oda állott Steiner Béla dr. elé: — Ügyvéd ur, legalább a lányom szobáját hagyja meg, szüntesse be az árverést. Steiner dr. vállat vont: a törvény, törvény. Még a humorát is segítségül hívta, hogy megvigasztalja a kétségbeesett embereket: megcsipkedte a lányának könnyűt ázott arcát. — Na, na, kislány, nem olyan veszedelmes az egész. Holott akkor már igen veszedelmes volt. Steiner Béla dr., sajnos, ezuttal tévesen ítélte meg a helyzetet.

Mert a törvény — tényleg törvény minden rendes polgár előtt. Schira Miklós mindig igyekezett ezt szem előtt tartani. Ezuttal azonban tüzes karikák táncoltak a szeme előtt és elhomályosították a törvény igazságát. A keze a hátsó zsebéhez tévedt és egy perc múlva hol a rogyott össze az ügyvéd, azzal a mosollyal az arcán, amellyel igyekezett megvigasztalni a leányszobájáért zokogó Schira Erzsébetet.

Azóta a börtöncellában folytatja sétáját Schira Miklós, amelyhez a szálloda szűk folyosóján vett tréninget. És az arca a bíróság előtt sem komorabb, mint annak idején volt. Ezzel a komorsággal nézi vádlott-társait: feleségét és leányát. Az asszonyt, aki itt is gyilkos, a kislányt, aki itt már harcias és bátor és elismeri, hogy igenis, összetépte az árverési hirdetményt, amely az ő leányszobáját akarta idegenek kezére juttatni. És Schira védi mindkettőt. Egyedül vállal mindent.

Most következne a morál. Nemi vigasztal az egyéni tragédiák sötét levegőjébe. A hiba, valószínűleg, bennem van, hogy adós maradtam vele. Nem mondom, ha egy rongyos csavargó meggyilkol egy előkelő ügyvédet, — az igen, ott jöhetne a morál. De két tipikus polgár közül egyik a másikat?...

Itt mintha nem is az egyéni morállal, hanem a struktúrával volna némi baj.

Korszerű Husnélküli Táplálkozás

Utbaigazitásokkal és konyhareceptekkel. Vese, gyomor, stb. beteges diétás ellátására. — Étrendi tanácsokkal, 303 recepttel és 94 összeállított menüvel.

Írta: Dr. Rusznay István, budapesti szanatórium vezetőorvos.

Ára: 95 lej, postán, utánvétellel 115 lej.

Kapható

Brassói Lapok Könyvostályában

HA BUTORAIT TÖLÜNK VÁSÁROLJA. 3 ELŐNYE VAN:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izesele lesz
3. Készpenzért nagyon olcsón és hitelesen is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY & RÉTI BUTORGYÁR R.-T., TG.-MUREŞ

FIKOK BUCURESTI-BRASOV

K Ö Z G A Z D A S Á G

DE LEGE FERENDA

Megjegyzések a készülő konverzióhoz

Irtá: dr. Makkay Domokos

A lapok már hozzák a kormány konverziós koncepciójáról kiszivárgott híreket. Ez autentikus, vagy kevésbé autentikus hírekkel kapcsolatban, melyeket e cikkem megírni szándékolása közben már konkrét magánjellegű javaslatok is fűszereznek, nem tudok többé már néma szemlélődő lenni, hanem mint olyan valaki, aki közel négy évvel ezelőtt az ország közvéleményébe elsőnek dobtam be a békebeli moratórium, a kamatrevizio, stb. gondolatát, s aki azóta is állandóan Románia gazdaságilag legbetegebb földrajzi pontján, Gyergyóban lakozom s három konverziós kísérlettörvény minden vonatkozású kihatásait, (ugy adóssra, mint hitelezőre), gyakorló ügyvédként végigéitem: gyakorlati véleményemmel szeretnék a közvélemény kiszélesülő talapzatára támaszkodva, — ha még lehet és nem késő — befolyást gyakorolni az új törvény kialakulásában levő arculatára.

De lege ferenda, a mult tanulságain indulva el, a liberális kormányzatnak sokkal könnyebb a dolga, mint a kezdeményeződen bátor Argetoianunak, avagy a javítani akarásban politikai réteg-szempontoknak áldozatul esett nemzeti-parasztpártnak volt. Nem kell egyebet tennie, mint principiáliter leszögezni három fészempontot, amelynek kalauzolása mellett a legjobbbhoz elérkezik.

Az új törvény három fő principiuma kell hogy legyen az

1. általánosság,
2. tárgyilagossági politikamentesség,
3. gyors végrehajthatóság.

I. Az új törvénynek elsősorban tehát általánosnak kell lennie, mert az ország minden társadalmi rétegére kiterjedő gazdasági betegség gyógyszerét kell hogy hozza. Fel kell hogy ölelje tehát az összes adóskategóriákat, földművest, iparost, kereskedőt, intellektuelt egyaránt.

Tárgyi szempontból fenntartandó az a korlátozás, hogy csakis az 1931 évi december 18-ika előtt keletkezett adósság esik a törvény rendelkezése alá. A jelenlegi moratórium-törvény 12. paragrafusában felsorolt kivételek, nemkülönben a területességre eső adósság minimum és maximum, olyan biztonsági szelepek, melyek az új törvényben is helyet kell hogy foglaljanak.

Röviden tehát mindenkinek, minden 1931. december 18-ika előtt keletkezett adósságára kiterjedő adós-védelmi intézkedés kell hogy jöjjön a jelen törvény 12. paragrafusában foglalt kivételekkel és minimális, meg maximális eladósodási határ felállításával.

A jelenlegi törvény 12. paragrafusának i.) pontjában kivételezett „kereskedelmi és ipari adósságok” ilyen természete jobban körülhatárolandó az új törvénysszövegében, mert ez a mostani fogalmazás igen sok zavart okozott. Véleményem szerint nem kereskedelmi természetű a kereskedő ama tartozása, amely a kényszeregyezségi törvény szerint is privilégizált követelés, tehát amelynek érvényesítését és felhajthatását a kényszeregyezségi eljárás folyamatba tétele, vagy folyamatban létele sem gátolja meg. Ilyenek nagy általánosságban a kereskedők és iparosok által, habár üzletük folytatására is felvett és felhasznált, de zálogjoggal vagy kezizáloggal biztosított tartozások. E körülhatárolás nélkül sérelem esik a törvény általános jellegén, mert nem fog védelmet nyújtani kereskedők és iparosok olyan ipotekáris, vagy gázolt tartozásai tekintetében, melyekre nézve az őket más-különben eléggé védő kényszeregyezségi törvény sem ad semmi védelmet.

II. Második generális szempont a tárgyilagossági politikamentesség; vonatkozik ez egyfelől az egyes társadalmi adóskategóriák teljesen azonos elbírálására, (tehát nem favorizálni a nagy szavazati arányt képviselő földművelő elemet a kereskedő, iparos és intellektuel osztály rovására) és vonatkozik másfelől az adós-és hitelező-érdekek azonos kiszolgálására.

Es itt, ennél a második megállapításnál van a hangsúly!

Minden eddigi törvénykísérlet, módosítás és újrafejelés, ami a konverzió ügye körül történt, itt bukott meg, meg kellett, hogy bukjon, mert nem szolgáltatott szociális igazságot!

A konverzió kérdésével most foglalkozó, hatalmon levő liberális párt hangoztatja, hogy a Regát egész gazdasági struktúrája, tehát bankokráciája is, az ő kezében összpontosul. Elismeri, hogy Erdélyben nem és hogy itt a viszonyok mások.

A speciálisnak állított erdélyi viszonyok azonban a konverzió szempontjából azonosak a Regátával. Pár igazán nagy bankot kivéve, melynek hálózata működik és működött az

Országos nyugdíjintézetet terveznek a kereskedők és iparosok részére

A kereskedelmi és iparkamarák dolgozzák ki e nyugdíjintézet feltételeit

Allami garanciát követel a kereskedők és iparosok kasztja

Bukarest, január 23

A gazdasági válság utolsó esztendeiben egyre inkább bizonyossá lett, hogy a szabadpályán működők, öregségükre magukat biztosítani egyáltalában nem tudják. A béke éveiben a kereskedő és az iparos megfelelő vagyont gyűjtött össze és annak kamataiból életjáradékot húzott, ha megöregedett. Erről ma már szó sem lehet. A kereskedelem és ipar munkásai a legjobb esetben is csak annyit kereshetnek, hogy keresetükből napi szükségleteiket kielégíthetik és egyre ritkább az az eset, hogy a kereskedő vagy az iparos munkanélküliségnek idejére keresetéből tartalékolni is tudjon.

Igy merült fel az a gondolat, hogy a gazdasági élet e rétegének is valamilyen nyugdíjat kell biztosítani. Egyre konkrét formában merül fel a terv, hogy egy ilyen országos nyugdíjpénztár létesüljön. Nagyon érdekes és jellemző, hogy ennek az akciónak élére a kereskedelmi és iparkamarák odaállottak és ma már ezeknek a kezükben van az előkészítés és megszervezés munkája.

Az eddigi tervek szerint minden kereskedő és iparos a nyugdíjpénztárba havonta 100 lejű fizetne be. Tekintettel arra, hogy nagy tömegekről van itt szó, ez a 100 lejes hozzájárulás hatalmas alapot jelenthetne. A 100 lejes egyéni-kénti hozzájáruláson kívül évente ezt a kereskedő és ipari nyugdíjintézetet az állam is támogatná megfelelő összegek hozzájárulásával. Ugyancsak számítt az a nyugdíjintézet a nagyobb magánvállalatok támogatására is és a tervező úgy képzei, hogy ezek a nagyobb magánintézmények alapítókként lépnek be ebbe a nyugdíjintézetbe és be-

lépésük alkalmával megváltanak az évenkénti hozzájárulás rátaját.

A terv feltétlenül helyénvaló és szociális okokkal indokolt is, de az a kérdés, hogy ezt a nyugdíjintézetet az állam garantálja is-e majd? Utóvégre a nyugdíjfronton szomorú tapasztalatok vannak s így csak abban az esetben fogadná a kereskedelem és ipar örömmel ezt az akciót, hogyha biztos lehetne abban, hogy a nyugdíjpénztárba befizetett összegek sértetlenségét maga az állam garantálja.

Az előleges tervek szerint a nyugdíj-

intézet azokat a kereskedőket és iparosokat segélyezné és azok részére folyósítana havonként visszatérő járandóságokat, akik a hatvanadik esztendőjüket betöltötték és akár munka-, akár pedig keresetképtelenek.

Ismételjük: egyelőre csak kombinációról és tervekről van szó, a kormány az ügyet hivatalosan még nem foglalkozott, de tekintettel arra, hogy az ügy a kereskedelmi és iparkamarák kezében van, számolni kell azzal, hogy rövidesen az illetékes szakminisztérium asztalára kerül a végleges tervezet.

A kormány letett arról, hogy a pénzügyigazgatóságok egy részét feloszlassa

Bukarest, január 23.

A Tatarescu-kormány hivatalbalépése alkalmával felmerült az a hír, hogy takarékosági — és részben politikai — szempontból a pénzügyigazgatóságok egy részét feloszlatják. Az új pénzügyi kormány az volt az elgondolása, hogy a kevesebb számú pénzügyigazgatóság kezében egységesebben folyik majd az adóigazgatás és a leépítésnek az állami bevételek kárát nem látják.

Illetékes helyen most megváltozott a vélemény és letettek arról a terorről, hogy a pénzügyigazgatóságok egy részét megszüntessék. A szakértők jelentései ugyan is rámutatnak arra, hogy a pénzügyigazgatóságok rendszere annyira beleette magát az adóigazgatás folytonosságába, hogy ezt a kísérletet megpróbálni nem szabad. E szakemberek véleménye szerint az adóbehajtás tempója feltétlenül megcsökkenne, már pedig az állam pénzügyei jelenleg nem bírnak el egyetlen havi megérzködést sem.

Mivel a liberális kormány nagy súlyt helyez arra, hogy a tisztviselőket és általában az állami kötelezettségeket pontosan fizesse, nem lehet arra számolni, hogy a pénzügyigazgatóságok megszüntetésének kísérletét kipróbálja. Éppen ezért minden valószínűség szerint minden marad a régiben és egyetlen pénzügyigazgatóságot sem fognak feloszlatni.

egész bankrun alatt itt Erdélyben is, — úgy a Regátban, mint itt Erdélyben a bankok helyzete azonos:

- a.) betéteket szívtak fel, azzal duzzasztották fel készletüket,
- b.) ezzel a betétes pénzzel szolgálták ki a hitel igényeket,
- c.) és a konjunkturális idők nagy profitjából nem tartálékoltak semmit.

De lege ferenda teljes egészében fenntartandó a jelenlegi törvény 21. paragrafusa, az utolsó bekezdésnek olyan újrafogalmazásával, hogy abból minden kétséget kizáróan meg legyen állapítható még a jogerős ítélettel befejezett kényszeregyezségben levő pénzintézetek betétkompenzációs kötelezettsége is.

Elképzelhetetlenül antiszociális és hajmeresztően provokáló a jelenlegi törvény végrehajtási utasításának homályossága, kétes szövegezése és a bankoknak e mögé bujni akarása, mellyel a pénzintézetek a betétet fizethetés törvényadta, utasítás elvette jogát állandóan és sikeresen kijátsszák.

Valamennyi, ma kényszeregyezségben levő bank, kényszeregyezségi kérésének plauzibilis indoka az volt, hogy kihelyezéseik imobillá váltak miatt nem tudnak eleget tenni betéteseikkel szembeni kötelezettségeiknek. — Most, mikor itt van a törvényes kötelezettség, de lehetőség is, hogy ama megsíratott imobillá kinnlevőségek gazdái azt a fizetési eszközt hozzák, amelyet Bank nem tudott kifizetni s amely így tulajdonképpen maga a kihelyezett pénz, akkor jönnek ök, Bankék és nem engedik, hogy a pénz maga fizessen ömágának. A hitelműveleteknél közvetítették a betétes pénzt a hitelgénylőkhöz, most nem akarják közvetíteni az adóstól vissza a pénzt a betéteshez!

De ugyanakkor e törvénytelen, nyílt állásfoglalás mellett, suttogásban, nyomott árfolyamon, saját számlára összevásárolni a betétállományt, azt igen, arra van pénz és van ellátmány és van hátvéd!

Szigorított intézkedés, precíz megfogalmazás itt, ennél a pontnál a legszükségesebb, mert ellenesetben az ország legértékesebb, takarékoskosságot tanusított társadalmának, a betétes-

nek, a törvény igazságosságába vetett eddigi hite inogna meg egyrészt, másrészt pedig a tartozását rendezni akaró adóstábor fosztatik meg a legkézenfekvőbb s egyben a viszonyok révén már megkonvertált fizetési eszköztől. Hiszen ma a bankbetétek készpénzfolyama 20—40 százalékos, maximum 50 százalékos.

A betétkompenzáció elvének, mint a törvény szociális hivatását beváltó intézkedésnek határozott formába törvényesítése és áthágásának szigorú szankciókkal való megtorlása

feleleget a tervezett 50 százalékos engedmény-elméletet, melynek, — hírek szerint — a törvényelőkészítő bizottság hívéül szegődött, mert betétet fizethetni, az előfordulható esetek háromnegyed részében 75 százalékos, de leginkább is 60 százalékos konverziót jelent!

III. A harmadik követelményként állítottam fel a gyors végrehajthatóságot. — Mindazok, akik végigélték az 1932. április 19-iki, október 26-iki és 1933. április 14-iki konverziós törvényeknek a törvénytelenségre kiható romboló hatását, akik észlelhetők, hogy a végén már parlamenterek vezetése alatt legális alakulatok szerveződtek országszerte a tegnap megszavazott és törvényre vált konverzió megdöntésére, azok kell hogy osszák azt az aggodalmam, hogy, — ha most is éveket tüzünk ki, 1934. december 1-ével kezdődő fizetési terminusokat állapítunk meg: úgy csak a bizonytalanságot növeljük, az illegális és renitens magatartást szentesítjük s odadobjuk a gondolatot s vele az országot a kortospolitika további eszközeinek, azoknak, akik azzal kecsgetik a könnyen hívókat és azzal kovácsolnak politikai tőkét maguknak, hogy nem kell fizetni, mert mire 1934. december 1-e eljön, ez a kormány is megbukik, s következő új halasztást ad, amiként adott emez is!

A gyors végrehajthatóság alatt értem, hogy a mi készült kormányzati periódusunk alatt (ami legújában 12—13 hónap) legyen a konverzió visszacsínálhatatlanul végrehajtható.

E cikket nem akarom most túlhoszszúra nyújtani. Röviden így képzelem el a visszacsínálhatatlan gyors végrehajthatóságot:

1. A törvény kihirdetésétől számított 60 na-

pon belül bárki, akinek tartozása a törvény rendelkezése alá esik, fizetheti adósságát bankbetétkönyvvél, vagy adóbonnal, mely bónok 1932. évi adófizetésre is alkalmasok a törvény rendelkezéseinek fogva.

2. További 60 nap alatt úgy a magánosok, mint a bankok két külön kimutatásba foglalják össze megmaradt adósaikat.

- a) városi adósok,
- b) falusi adósok és e kimutatásokat megküldik a Creditul Urban, illetve Creditul Rural-nak.

3. A Creditul Urban, illetve Rural 60 nap alatt intézkedik a váltóállomány átvétele és a Cassa de Amortizare kötvényekkel leendő kifizetés iránt. (Váltó már minden hitelező birtokában van a jelen törvény 15. paragrafusa következtében.)

4. A bankok betéteseiket és minden hitelezőiket jogosultak fizetni a Cassa de Amortizare kötvényeivel.

5. A Creditul Rural és Urban minden megveszélhőhelyen a Banca Naționala mellett alosztályokat állítanak fel, követeléseiket köv-adók módjára hajtják fel a kibocsátott kötvények törlesztési terve és kamattételeivel azonos idő alatt és kamatok mellett.

6. A Creditul Rural és Urban által átvett minden tartozás és annak bármelyik esedékes részlete fizetendő Cassa de Amortizare-kötvényekkel.

Rövid hat hónap alatt visszacsínálhatatlanul végre lenne hajtva az egész s még ha kevésbé szerencsésen is, de nyugalmat teremtené s kivénné a kalandorok szájából a nép-retegek további bolondítására szolgáló jelszavakat.

Természetesen e főbb principiumok, mint irányvonalak mellett a telekkönyv intézményének s az ingatlanforgalom biztonságának, a hitellet újrafelvételének kérdései mind olyan momentumok, melyekre mind megvan a megfelelő szabályozási lehetőségek, de ezek nemcsak terjedelmük, de egészen szakszerűségük miatt fogva sem képezhetik újságírók témáját.

(E cikksorozatot a B. L. pénteki számban folytatja)

„Erején felül“

Ügyvédemnél bemutattak nekem egy urat, a nevét nem is nagyon hallottam. Igazán semmi különösét nem vettem észre ezen az emberen. Kicsit ősz volt és kicsit kopott, mint ma, majdnem mindenki az ő korában. Egész gyanútlanul ültem.

— Ha én az ön helyében lennék, — szólalt meg az ügyvéd és az ideger ur felé fordult, — okvetlenül vennék magamnak néhány dunám narancsot Palesztinában.

— Ugyan, — legyintett uj ismerősöm — minden pénzem házakban, részvényekben áll. Szó sem lehet róla.

De az ügyvéd csak folytatta:

— Miért ne? Egyszerűen eladna csak egy házat, csak egyetlen egyet, mondjuk azt, amelyik a főtéren van. Mennyiért vette?

— Négy és félmillióért.

— Persze, ezt most nem kapná meg érte. De, mondjuk hármát, annyit kaphatna.

— Nem, dehogy! — mondja ijedten a másik. — Isten őrizzen! Háromért? Szó sem lehet róla.

— Hát mondjuk, háromötvenért!

— Nem adom, nem adom, — kiáltja ijedten, mintha már előtte feküdnék a szerződés és kényszerítőnek az aláírására. — Szó sem lehet róla! A szívem megszakadna!

De az ügyvéd nem hátrál:

— Mégis, mondjuk, háromötven. És papírt meg ceruzát ragad. Egy dunám ennyi meg ennyi, évente jövedelmhez... Összesen ennyi... — Na, kérem, épenle, nélkül, hogy csak a feje is fájna önnek, ennyi hasznot vághat zsebre.

— Nem, dehogy, háromötvenért nem adom. Világért sem. Inkább bármit, mint ezt.

— Tulajdonképpen mi az ön foglalkozása? — kérdeztem csendesén. — Hogy ennyi háza van és annyi részvénye!

— Gyáros, — mondja az ügyvéd. — Hát nem ismeri nevéről a gyártmányait? Na, persze, most már rájövök, hogy ki-ről van szó. Akkor már hiszem a milliókat. Most már hiszem.

— Bocsásson meg — folytattam —, ha egy bizalmas kérdést teszek fel önnek? Nos ember ön és annak gyermekei, akikről gondoskodni akar?

— Gyermekeim nincsenek, — jön a válasz —, de feleségem van.

— Hát akkor ön is adhatnék egy tanácsot, bár ügyvéd nem vagyok. Hogy igenis, adja el az összes ingatlanait. Csak egyet tartson meg, csak egyet, a legeslegjobb házat, a többit adja el és hagyjon fel az üzletével is. Sőt narancsot se vegyen, amivel olyan fejfájás nélkül szerezhetne hatalmas összegeket. Ne vegyen. Ellenben utazzék a feleségével együtt egyik szép helyről a másikra. Meleg és hívós vidékekre, ahogy azt a szívük és egészsé-gük megkívánja és igyekezzék hamarosan magára költönni ennek a hatalmas vagyon-nak legalább egy részét. Előre, ha már sikerült összeszerenie ennyi milliót, hát élje is el a ne hagyja a nevelő örökösökre.

— Ó, Istenem — felelt ijedten és csodálkozva nézett rám — én és a feleségem egészen másképpen gondolkozunk. Nem engedünk meg magunknak semmi fölösleges kiadást és talán szerényebben kosztolunk, mint akárhány szegény család. És egy unokaöcsémet is neveltetjük és adunk nekünk nagyon sokfelé. Szegény gyermekeknek, nőegyleteknek, aggmenházaknak, igen kérem és higgye el, hogy erőnkön felül.

— Azt aztán nagyon rosszul teszi, — feleltem. — Számítsa csak ki pontosan, hogy mennyi kell a háztartására, a ruházódására, szórakozására s csak annyit adjon a szegényeknek, amennyi ezen felül marad. Előre, hogy nálaki tönkre tegye magát a jó szíve miatt!

— Az utcasarkon egy koldus nyújtotta felém a kezét.

— Ó, — mondtam megaláztatott hangon, — egy szeretnék olyan jó lenni, mint ön, olyan adakozó, abban a mértékben, mint ön, „erőnkön felül“! Sajnos azonban nincsen egybanis pénzdarab forgalomban. S így talán ön örülnék fog tartani engem, ha egylejt adok oda a koldusnak.

Nem válaszolt. Előszedte a pénztárcáját és szintén egy lejt kotort elő a gyáros ur, aki három és félért nem adja a főtéren.

„Erején felül“.

M. Hezsi Ilona

A Sudest szerinti

Argetoianu diktaturát követel

A Sudest célzatosan ferdit — mondja Argetoianu

Bukarest, január 23.

A Sudest távirati ügynökség közlése szerint — amint az Adeverul írja — a párisi Le Temps szombat délutáni számában tudósítás jelent meg, amely arról számol be, hogy Argetoianu diktatórikus kormányt követel az ö elnökletével, valamint Averescu marsall, Lupu dr., Iulian, Goga, Bratianu György és több aktív tábornok részvételével. Ennek a parancsuralmi kormánynak a Temps tudósítása szerint az volna a programja, hogy törölje a külföldi adósságokat, újból rögzítse, azaz leértékelje a pénzt s megváltoztassa a külpolitikát annak a felfogásnak megfelelően, amelyet Argetoianu vall.

A szenzációs hírel kapcsolatban az Adeverul kérdést intézett Argetoianu-hoz, aki — mint ismeretes — a múlt héten az ugynevezett harmadik kormányzópart összehozásán fáradozott sikertelenül, megfelel-e a tudósítás a valóságnak? Argetoianu kijelentette, hogy mindaddig, amíg a Temps szóbanforgó számát meg nem kapja s így meg nem ismeri a szó szerinti tudósítást, nem nyilatkozhatik végleges formában. Hangoztat-

ta azonban, hogy ő nem követelt sem diktatórikus, sem nem-diktatórikus kormányt. Azok a tárgyalások, amelyeket a gazdasági program tekintetében általában azonos felfogású pártok vezetőivel a múlt héten folytatott, csak a közélet és együttműködést céloztak. Egyébként ezeknek a tárgyalásoknak a során senki sem gondolt egy pillanatra sem az ország külpolitikájának megváltoztatására, amely csak a hagyományos alapon folytatható.

A Sudest távirati iroda, amely már sok bonyodalmat okozott, különösen az 1932. őszen a Szovjettal való tárgyalások kapcsán keletkezett Vajda-Titulescu-visszály idején, jelentésével nagy csapást mért az Argetoianu-féle, amugy is gyenge lábon mozgó kombinációra. A francia külügyminisztériumhoz igen közelálló Temps tudósítása eleve kompromittálta a ravasz Argetoianu új elképzeléseit. Argetoianu még a Jorga-kormánybeli szereplése idejéből nemetbarátnak és megbízhatatlannak ismerik Párisban s természetesen, hogy eleve igyekszenek meg-hiusítani minden kísérletét arra, hogy ismét hatalomra kerülhessen valahogy.

Valóban, Argetoianu végigsétálta máj valamennyi nagyobb pártot s azzal, sőt igyekszik összehozni az övével egyivású kis pártokat, kétségtelenül csak új lehetőséget próbált teremteni érvényesülésére.

A KORMÁNY MEGSEMMISÍTÉSE
NÉHÁNY SZENÁTORVÁLASZTÁST

Az Adeverul értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy függetlenül az ellenzék magatartásától, az igazolási vita során maga fogja kérni néhány olyan közszertanási szenátorválasztás megsemmisítését, amely a különösen kirívó visszaélések és erőszakosságok jegyében folyt le. Ezzel a kormány elégtételt kíván adni az ellenzéknek, főleg a nemzeti-parasztpártnak, amely azt tette meg a politikai fegyverszünet előfeltételének, hogy a kormány előbb torolja meg a választásokon elkövetett törvénytelenégeket.

A pótválasztásokon a kormánypár nem állít jelölteket s hagyja, hogy az ellenzék marakodjék a felszabadított mandátumokon.

Két cseh ügyvéd is védi felebbezési tárgyalásukon a grívícai elítélteket

Bukarest, január 23.

Jelentettük már, hogy a hadsereg felebbezési bírósága, a polgári táblának megfelelő revíziós bizottság febr. 7-re tűzte ki a nagy grívícai munkáspár elítélteinek felebbezési ügyét.

A védők már régebben részletes beadványban indokolták a felebbezést. Rámutattak arra, hogy a sztrájkpár két fővádoltját, Donceát és Petrescut, a hadbíróság többek között ama vád alapján ítélte életfogytiglani kényszermunkára, hogy megölték egy közrendőrt. A beadványban a védők minden kétséget kizáró módon bebizonyítják, hogy a közrendőr egy nappal később halt meg, mint ami-

kor a vádlottakat letartóztatták, ők tehát nem lehetnek a gyilkosok. Rámutat ezután a felebbezés indokolása arra, hogy a grívícai sztrájknak tisztán bérharc jellege volt és ezért tetőit nem lehet olyan súlyos büntetésekkel sújtani, mint aminőket a hadbíróság mért rájuk.

Külön érdekessége lesz a felebbezési tárgyalásnak, hogy — amint a Tempo tudni véli — azon két csehszlovákiai védő is megjelenik s a román ügyvédekkel együtt sikraszáll az elítéltek felmenté-éért.

Berzeviczy Albert lemond
a Magyar Tudományos Akadémia elnökségéről

Budapest, január 23.

Berzeviczy Albert dr. a Magyar Tudományos Akadémia agg elnöke, a napokban tölti be nyolcvanadik életévét. Ezalkalommal kijelentette egy nála járt tisztelő küldöttségnek, hogy magas kora miatt lemond tisztségéről. A lemondás májusban történik meg, amikor az elnöki megbízatás határideje lejár.

Nem lehet államellenes
izgatás az ősi nemzeti
népviselet

Marosvásárhely, január 23.

A marosvásárhelyi tábla előtt ma érdekes izgatási per zajlott le. A per vádlottja Kopacz Ferenc csikpálfiak le-gény, akit azért vádolt államellenes izgatással és „irredentizmussal“ az ügyész-ség, mert egy vasárnap délután székely öltözetben, piros és zöld vitézköteésekkel varrott fehér harisnyában jelent meg a táncban.

Természetesen a falu tulbuzgó csend-őrmeesterének fellépésére született meg a vád és a per. A csikszeredei törvényszék felmentette a bűncselekmény vád-ja alól a vádlottat és most a marosvásárhelyi tábla is helybenhagyta az ítéletet azzal az elvi megállapítással, hogy egy nemzeti ősi viselet nem lehet államellenes izgatás. Az ítélet jogerős.

Csak Tusnádon volt baj
a vasuti pénztárnál

Csikszereida, január 23.

Múlt számunkban megírtuk, hogy az államvasutak bukaresti vezérigazgatóságának négy felügyelője rajtaütésszerű vizsgálatot végzett Csikmegye egyes vas-uti állomásain Ennek során a csikstucná-

dj állomáson visszaélések nyomára jöttek. Mára aztán kiderült, hogy Mencia állomásfőnök két év óta rendszeresen dezmálta a vasut pénztár. Nem vett el nagyobb összegeket, de így is az eddigi megállapítások szerint a vasut kára a 90 ezer lej jóval meghaladja.

Komoly forrásból szerzett értesülés-eink szerint az állomásfőnök kötelezte magát, hogy a vasut kárát néhány napon belül fedezni fogja. Ecélből szabadságot kért, hogy Bukarestben lakó rokonaitól a hiányzó összeget megszerezhesse.

Vasuti körök szerint, amennyiben sikerül Mencia állomásfőnöknek pótolni a hiányt, nem tesznek ellene bünygyi eljárás folyamatba, csupán a vasut fe-gyelmi bírósága elé utalják. Ellenkező esetben szabályszerű bünygyi utra tere-lik a kérdést.

Itt említjük meg, hogy a csikszentsi-moni állomáson, négy napos erőteljes vizsgálat után, a kiküldött ellenőrök rendben találták a számadásokat.

100 éves a marosvásárhelyi
Magyar Kaszinó

Marosvásárhely, január 23.

A marosvásárhelyi Magyar Kaszinó tegnapi ülésén ünnepelte százéves fenn-állását. A diszközyűés, amely ünnepi keretek között folyt le, új tisztikart vá-lasztott.

A Magyar Kaszinó új elnöke ezuttal is közfelkiáltással a népszerű dr. Ziegler Károly orvos lett. A székely főváros ki-váló intézménye, amely 315 tagot szám-lál, most széleskörű kulturális pro-gramot dolgozott ki.

Az Erdélyi Irói Rend
első előadó-estje

Arad, január 23.

Vasárnap délután tartotta meg az aradi Kulturpalotában első felolvasó délután-ját az Erdélyi Irói Rend (EMIR). Az elő-

adó délutánon az EMIR képviselőit R. Berde Mária és Tabéry Géza jelentel meg az előadói emelvényen, a műsort po-dig az aradi Liszt Ferenc zenegyesület tagjainak szereplése egészítette ki. Berde Mária tartalmas és magasszínvonalú elő-adásban ismertette az impériumváltozás követő évek erdélyi vonatkozású irodal-mi megmozdulásait és eseményeit, majd azokról az okokról beszélt, amelyek az Erdélyi Szépművészeti Céh hat tagját az Erdélyi Irói Rendben való különválásra késztették.

Tabéry Géza „Bilincsebevert ember” címmel tartott rendkívül érdekes előadást a börtön költségzetéről.

A kulturpalota hatalmas termében össz-szegyült szépszámu közönség melegen ün-nepelte a két kiváló erdélyi író és a hely-beli szereplőket, akik zeneszámokkal gon-doskodtak a műsor tarkításáról.

Sikkasztott a falusi bíró

Marosvásárhely, január 23.

Muresan Todor 42 éves kisküküllői megyei községi bíró azzal vádolta meg pár hónappal ezelőtt az erzsébetvárosi ügyész-ség, hogy hivatalos minőségében több szabállytalanságot követett el.

A földadóból mintegy kilencezer lej és más községi bevételből több ezer lej sikkasztott el. Az erzsébetvárosi tör-vényszék hathónapi fogházra ítélte a sikkasztó községi bírót, akinek törvény-széki ítéletét a marosvásárhelyi tábla is helybenhagyta.

Tudatosan ássa alá
egészségét és munkabírását

ha nem fogadja meg és nem követi az Ön szá-mára íródott és itt felsorolt kitűnő művek orvosi tanácsait!

NYERSKOSZT. A nyers diéta, mint természetes gyógytényező. Írta: Dr. Bucsan Gyula eu. tanácsos, főorvos

AZ ÉRELMESESEDES természetes megelőzése, gyógyítása és kezelé-se. Írta: Dr. Bucsan Gyula eu. tanácsos, főorvos

HOGYAN KERÜLHETJÜK EL A KORAI ÖREGEDÉST? Írta: Dr. Káldor Miklós főorvos

REUMÁS BAJOK HÁZI KEZELÉSE. Reumás betegek számára írta: Dr. Engländer Árpád szakorvos

HOGYAN ELJEN A GYOMOR-ÉS BÉLBAJOS EMBER? Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségeken szenvedők részére. Írta: Dr. Lukács Pál főorvos

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

ASSZONYOM, HABEALLA HIDEG IDŐ...
Meg kell óvnia arcát kinos és kellemetlen
vörösségektől, bőrpírdésektől és kipírdásoktól.
A "CREME SIMON"

az egyedüli hatásos, higiénikus, ellenálló
szépfő-szer, amely arcát teljesen simává
varázsolja és annak fiataloságát megőrzi.
a tél zordonsága dacára megőrzi.
Figyellen használata módjára:
Reggel és este a lemosástól még nedves
arcbőrre egy kevés

CREME SIMON
"SIMON"-PUDER
"SIMON"-SZAPPAN

SPORT

A magyar jégkoronggütők győzelme Bukarestben

Bukarest, január 23.

Budapest válogatott jégkoronggütő csapata vasárnap este mérkőzött Bukarest válogatottjával és azt szép és izgalmas játék után 3:1 arányban legyőzte. Résztvevők: 0:0, 0:1, 3:0. Amint a részidők eredményéből is látható, a bukarestiek a hazai jégén eleinte erősen tartották magukat és a nagyszámú közönség már győzelemben reménykedve ünnepelte őket a második elteltével. A harmadik részidőben azonban a jobb technikájú magyar csapat huszáros rohamot indított és a visszacsúszó, lendület nélküli, fáradt bukarestiek nem tudtak védekezni. A magyar csapat általában nagyon jó benyomást keltett a közönségben.

A budapesti csapat, hétfőn este mint magyar válogatott szerepel és így száll szembe a román válogatottal, amelyet bukaresti játékosokból állítanak össze. A magyar csapathoz hiányozni fog főerősége, a kanadai Dewar, a románoktól pedig az osztrák Brackl.

Kedvező időjárás mellett, igen szép eredménnyel zajlott le a BTE csiki csoportjának házi siversenye

Csikszereda, január 23.

Az utóbbi három esztendőben Vámszer Géza főgimnáziumi tanár elnöksége alatt igen szép eredménnyel dolgozó BTE csiki csoportja vasárnap tartotta évente szokásos háziversenyét.

A verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg a szomszédos székely városok turista egyesületei részéről. Így a brassói „Encián”, a székelyudvarhelyi „Hargita” és a gyergyószentmiklósi Turista Egyesület nagyszámú képviseltette magát.

A verseny lefolyásából örömmel állapíthatjuk meg, hogy a tavalyi eredménnyel szemben igen szép haladás észlelhető.

Részleteredmények a következők:
Senior futóversenyben 15 kilométeres pályán első: Dreznán (Brassó) 1 óra 4 perccel,

második: Keresztes (Csikszereda) 1 óra 7 perc, harmadik: Papp (Brassó) 1 óra 9 perc. A 10 kilométeres junior-pályát elsőnek Aranyossy (Brassó) futotta be 47 perccel, második Kiss Ferenc (Csikszereda) 49 perc, harmadik Kovács László (Brassó) 50 perccel.

A versenyző nők ugyanezt a pályát a következő sorrendben futották be: Drocsa Anna 1 óra, Drocsa Böszö 1 óra 2 perc és Barabássy Babko (Gyergyószentmiklós) 1 óra 4 perc.

Az ugró- és akadályverseny a nagyszámú ugrósáncánál délután zajlott le.

Ugrásban szeniorok közül első Török (Brassó) lett 22 méter átlagugrással, második Drocsa (Csikszereda) 21 m., harmadik Juhász (Brassó) 21 m., az utóbbit stilusa miatt lepontozták.

Junior: első Száva (Csikszereda) 20 m., második Aranyossy (Brassó) 12 m., harmadik Kovács László (Brassó) 11 m.

Akadályverseny:
Senior: Dorcsa (Csikszereda) 40 másodperc, Máthé (Csikszereda) 48 mp. és Romfeld (Gyergyószentmiklós) 50 másodperc.

Junior: Nagy Ferenc (Csikszereda) 61 mp., Málnássy (Gyergyószentmiklós) 67 mp. és Kiss Ferenc (Csikszereda) 71 másodperc.

Női: Drocsa 92 mp. és Barabássy 95 másodperc.

Az igen sikerült sinapót az Európa-étteremben teaest zárta be, mely anyagilag és erkölcsileg igen szépen sikerült.

A KKE KORCSOLYÁVERSENYE

Vasárnap zajlott le a KKE jólsikerült korcsolyaversenye. Az 1500 méteres távon első lett Papp Béla (KKE) 2:50.2 idővel, második Wartenberg (TC) 2:50.4, harmadik Gaál Károly (Mures) 2:52 idővel. Ötezer méteren első Papp Béla 10:36 idővel, második Papp Árpád (KKE) 10:48, harmadik Gaál Károly (Mures). Kedden nagy jég sport-szenzációja lesz Kolozsvárnak. A magyar jégkoronggütőcsapat, két bukaresti mérkőzés után, hazafelé menet Kolozsváron kiszáll és vendég szerepel. Január 28-án pedig cseh-román gyorskorcsolyázó-versenyben gyönyörködhetnek a jég sport kedvelői.

KORTINA: FTC—H. I. Kortina 6:1. Résztvevők: 3:0, 0:1, 3:0. A magyar jégkoronggütők szép győzelme az olasz csapat felett nagy meglepetés, annál is inkább, mert a jónévi olasz csapat kapuját ezalkalommal Shell, osztrák

IZOM FÁJDALMAK

Reumák, Derékfájdalmak, Ficamodások

As izom görcsös, sebes és egyéb fájdalmait gyakran elhanyagolják, aminek súlyos következményei lehetnek. A SLOAN'S LINIMENT gyorsan és biztosan megszünteti ezen fájdalmakat. Ezen gyógyszer különben gyógyítja az eláradt izmokat és a merev ízületeket. Gyöngyöden bedörzsölve késelem nélkül behatol a szövetekbe,

a duzzadást eloszlatja, a fájdalmakat pedig megszünteti. A SLOAN'S LINIMENT hatására megszűnnek a reumás fájdalmak, a lumbago az ischiás a mellhüvelések, a ficamodások és a zúzódások. Használata gazdaságos, egy üvegesse ideig eltart, Ár 1 Lei 75.— Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

A SLOAN'S LINIMENT MEGSZÜNTETI A FÁJDALMAT

válogatott kapus védte.

ENGELSBERG: A gyorskorcsolyázó versenyt, amelyet szombaton az erős havazás akadályozott, vasárnap fejezték be. A nemzetközi verseny első díját jelentő serleg Vaczuiek bécsi versenyző zsákmánya lett. Szép eredményt ért el azonban a magyar Vincze is, aki 500 méteren első helyezett lett.

A magyar válogatott győzelme Párisban

PÁRIS: Budapest válogatott—Páris válogatott 3:1 (3:0). A magyar csapat az első félidőben fölényes, gyönyörű játékokat mutatott és bebiztosította magának a győzelmet. A pesti fiúk mindent elsőprő iramának a párisiak nem tudtak ellenállni.

A mérkőzés erős magyar támadással kezdődik, amelyek már az 5-ik percben meghozzák a vezető gólt. Az első gólszerző Vince. A magyar csapat továbbra is frontban marad, a fedezet-sor brilirozik és állandóan tömi a csatársort labdával. Az eredmény nemsokára ismét megszületik, a 10-ik percben Teleky berugja a második gólt. A magyar támadások sorozata tovább tart, a francia kapu állandó veszélyben forog és a 20-ik percben Vince a harmadik gólt rugja. A magyar csapat a félidő végéig nyomasztó fölényben marad, de több gólt elérni már nem tud.

A második félidőben lanyhult a játék. A pesti csapat is kimerült az első félidő túlhajtott iramától. A franciák azonban ekkor sem kerülnek fölénybe. Mezőnyjáték folyik, miközben a franciáknak sikerül berugniuk a viaszgólt.

A mérkőzést hatalmas közönség nézte végig. A pesti válogatott igen jó benyomást keltett, különösen első félidőbeli játékával.

KÉT LABDARUGÓMÉRKÖZÉS TEMESVÁRON

Temesváron megjelent a tavaszi szezon első fejskéje. Az enyhe idő megengedte, hogy két labdarugó mérkőzést is tartsanak.

TAC—Elektrika 5:2 (3:0).

EGYEB KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

BERLIN: Prága válogatott—Berlin válogatott 5:0 (3:0). A cseh főváros csapata abszolút fölényben verte a németeket. A mérkőzésnek 35 ezer nézője volt.

BRÜSSZEL: Francia válogatott—Belgium válogatottja 3:2. Izgalmas játék után a francia csapat csak minimális gólaránnyal tudta megszerezni a győzelmet.

ROUEN: Bocskai—F. C. Rouen 6:4. A turázó Bocskai nehéz küzdelmet vívott a francia csapattal és a debreceni csatárok lelkes játéka miatt köszönhető csak a két gólarányú győzelem.

SOROKSÁR: Soroksár—ETC kombinált—II. liga válogatott 5:4 (3:1).

MOLHOUSE: F. C. Molhouse—Kispest 3:2.

LILLE: Kispest—Olimpique Lillois 3:3 (0:2). A Kispest a francia bajnok ellen ért el eldöntetlent szombati túrámérkőzésén. Az első félidőben a franciák voltak fölényben, a Kispest azonban a második félidőben megemberelte magát és egyenlített.

A TURÁZÓ NAC ISMÉT GYŐZÖTT

Turconicben szombaton az ottani csapat ellen 5:2 (3:2) arányban. Rónai

Vasárnap Amiensben 2:2 arányban eldöntetlenül játszott az ottani csapattal.

Sport hírek

Az idei prágai európa bajnoki műkorcsolyázó versenyen román versenyzők is szerepelnek, nevezetesen Irca Timcik és Alfréd Eisenbels, romániai műkorcsolyázó bajnokok. Az első eset, hogy Románia műkorcsolyázó sportját nemzetközi versenyen hivatalosan képviselik. A prágai versenyen különben Európa legjobb versenyzői indulnak, köztük a legendás nevű világ bajnok, Sonja Hennie.

A jégkoronggütő-világ bajnokság és Európa bajnokság február 3—11 között zajlik le Milánóban. Eddig a következő országok adták le hivatalos benevezéseiket: Anglia, Ausztria, Belgium, Csehszlovákia, Franciaország, Kanada, Lengyelország, Magyarország, Svájc, Svédország, USA és Románia.

Utterströmöt a svédek világhírű sífutóját ideai első versenyen Nils Englund legyőzte. Az olimpiai bajnok 1:26:37, legyőzője pedig 1:25:13 idő alatt futotta meg a 18 kilométeres távot. 13193 sz.

HIRDETMEY

Az érdekeltek tudomására hozuk, hogy 1934 január 31-én d. e. 10 órakor a brásói központi postahivatal főnöki hivatalában szóbeli nyilvános árverés tartatik használt, 4 kerekű kocsi eladására. A kocsi a Brassó 1. postahivatal tulajdonát képezi és annak eladása, a posta- és távirádavezérgazgatóságnak 253002—953 rendlete alapján történik. A kiáltás ár 500 lej. A kocsi a Brassó 1. postahivatal udvarán megtekinthető.

Az árverést a nyilvános árverezésekre vonatkozó általános feltételek, valamint a nyilvános számvézésre vonatkozó törvény feltételei alapján fogjuk meg tartani.

Az odaítélés a postavezérgazgatóság jóváhagyásával csak ideiglenesen történik.

Brassó, 1934 január 17.
Postafőnök: Az anyagraktár könyvelője Găulescu sk. Finta sk.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Keresek megvételre 40 HP. motort, 21-es hengereket, gábonatizáltot, 2 pár követ, cilindrszítákat, felvonókat. Cim Manea Bucur, Focșani, Str. Insuratie No. 14. 1257

Állást nyer

Klubtársaság 100.000 lej tőkével rendelkező vállalkozót keres. Ajánlatok „Klub” jelíge alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1256

Hentesüzem vezetéséhez keresek józanéletű, 50 év körüli szakképzett embert, aki felvágott, sonka, kolbász előállítását kitűnően érti. Kezdő fizetés, koszt, lakás 3000 lej. Orăș Vasile, Take Jonescu 48., Oradea. 1251

50—60 éves, teljesen egyedülálló, művelt házvezetőnő keresek. Ajánlatokat postrestante „Biztos otthon” jelígre a cristuri postára kérek. Csak is fényképes ajánlatokat veszek figyelembe. 1258

Pékeknél, kereskedőknél bevezetett, óvadékképes, három nyelvet beszélő, városi ügynököt azonnal felvesztünk. Részletes ajánlatokat „Elelmi-cikk” jelíge alatt kérjük. 1255

Lakás

Keresek a belváros közelében egy egyszobás, konyhás, vagy 3 szobás lakást. Ajánlatok 1249. szám alatt a kiadóban leadandók.

Szöllőoltványokat

a legkeresettebb fajokból garantált fajtisztán, ugymint amerikai sima és gyökerező alanyvesszőket szállít:

CASPARI FR. Mediaș

Arjegyék kívánatra ingyen!

Kiadó Borszék-fürdőn,

1934 nyári évadra a

Speranja-szálloda, bár és étterem,

teljes konyhafelszereléssel. Jég díjmentesen.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt:

Administrația Baile Borsec.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braşov—Brassó

A fájdalomakat enyhíti a

QUADRONAL

Egy egész sereg más orvosság helyettesít. Megszakítás nélkül folytathatja hivatását, mert fájdalomtól tüstént elmúlnak. Bárhol észrevétlenül bevehet 1—2 pillulát.

QUADRONAL

Rosszullét és káros következmények kizárva (Nem okoz szédülést) Nem rontja a szívet

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla